БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 109 (6544)
ИЮНИИН 3
СРЕДА
1953 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Үбһэ хуряалгада эрхим һайнаар бэлэдхэхэ

Ниитын малажалые хүгжөөхэ талаар энэ жэлдэ республикын колхозууд болон совхозуудай урда тон харюусалгатай зорилго табигдана. Малай тоо толгой нилээд олошоруулха, эдэ малай ашаг шэмэ үгэлгэнь эрид дээшэлүүлэгдэхэ ёһотой.

Ниитын малажалые амжалтатайгаар хүгжөөхын тулада колхозуудта, түбхын түрүүн, тэжээлэй бата бэхи база байгуулха хэрэгтэй гэжэ олон жэлэй колхозно байгуулалтын дүй дүршэл харуулна. Малажалдахи энэ гол шухала асуудалые шиидхэхын тулада энэ жэлдэ республикын Министрнүүдэй Совет, КПСС-эй обкомой бюро тусхай тогтоол гаргажа, колхозуудта тэжээлэй база байгуулха талаар дэлгэрэнгы хэмжээ-ябуулгануудые хараалһан байгаа. Энээнэй үндэһөөр республикын колхозуудай болон совхозууд бүдүүн ба шэмэтэ тэжээл үйлэдбэрилгые эрид шууд ехэдхэхэ зэргэтэй.

Тэдэ республикын Хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй министерство, тэрэшэлэн нютагуудтахи органууд, олонхи аймагуудай партийна, советскэ органууд, колхозууд ба МТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэд энэ шухалын шухала хэрэгтэ үшөөл хүсэд анхарал табинагүй гэжэ сэхэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Энэ хабартаа олон аймагуудта сабшалангай ургаса дээшэлүүлхэ хүдэлмэри мүрөйгөөр ябуулагдаагүй, тэжээлэй болон силосэй культуранууд тарилга мүнөө тэсэшэгүйгөөр унжагайрулагдажа байна. Иимэ ушар юун дээрэһээ болоод гэхэдэ, зарим аймагуудай партийна, советскэ, хүдөө ажахын органуудай, колхозуудай ба МТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэд ниитын малажалые тэжээлэй база байгуулха хэрэгтэ ёһо тэдыгээр хандана.

Байгша оной июнин 1 болотор МТС-үүд ба колхозууд үбһэ хуряалгын бүхы машина зэмсэгүүдые, силосорезкэнүүдые заһабарилжа, бэлэдхэжэ дүүргэхэ ёһотой гэжэ Министрнүүдэй Соведэй, партиин обкомой бюрогой тогтоол соо заагдаһан байгаа. Тэдэ, республикын олон аймагуудай колхозууд болон МТС-үүд үбһэ хуряалгада бэлэдхэжэ эхилээдэ байха юм. Яруунын, Заиграйн, Иволгын, Байкало-Кударын, Кабанскын аймагуудай колхозууд, МТС-үүд тракторна болон морин сенокосилкануудые заһабарилжа захалаадүй байһаар. Олон колхозууд, МТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэд ногоон ургаадүй, саг эртэ гэжэ бодоно. Энэ тон буруу. Юуб гэхэдэ, тэжээлэй база байгуулхын тулада саг үргэлжэ тэмсэхэ хэрэгтэй. Үбһэ ногооной шэмэ шүүһэтэй байха үедэнь, агротехническэ болзор соонь хуряажа абахын тулада һайнаар бэлэдхэл хэгдэхэ ёһотой.

Үбһэ хуряалгын эхилхэһээ урид бүдүүн тэжээлдэ нэмэри болгон набшаһата тэжээл бэлэдхэхэ гэжэ Министрнүүдэй Соведэй ба КПСС-эй обкомой бюрогой тогтоол соо хэлэгдэнэ. Мүнөө энэ хүдэлмэри эхилхээр саг ерэбэ. Мүн эртын силос дараха хүдэлмэри үргэнөөр ябуулхаар болохонь. Тиимэһээ силоснэ барилгануудые заһабарилха ба шэнээр бариха хүдэлмэри дары эмхидхэгдэхэ, силосорезкэнүүдые бүрин бэлэдхэхэ шухала.

Машинно-тракторна станцинууд тэжээл бэлэдхэлгэдэ ехэ үүргэ дүүргэхэ байна. Гэбэшье, тракторна сенокосилканууд, тармуурнуудай заһабарилга республикын олонхи МТС-үүдтэ тон удаанаар ябуулагдана. Эдэ дутагдалнуудые саашадаа тэсэжэ болохогүй.

Энэ жэлдэ үбһые комплексноор хуряаха метод үргэнөөр хэрэглэхэ шухала. Юуб гэхэдэ, сабшалга хуряалга хоёрой хоорондо ехэ забһар гаргахада сабшагдаһан үбһэн шэмэ шүүһэеэ ехээр гээдэг байна. Үнгэрэгшэ жэлдэ Боргойн совхоз комплекснээр үбһэ хуряаха метод хэрэглээ һэн. Энэ жэлдэ МТС-үүд энэ метод хэрэглэхын тулада һайнаар бэлэдхэхэ ёһотой. Үбһэ хуряалгын тракторна агрегадуудые дүй дүршэлтэй трактористнуудаар, мүн хамһабарин хүдэлмэрилэгшэдөөр хангаха хэрэгтэй. Мүнөө үедэ МТС-үүдэй директорнууд колхозуудай правленинүүдтэй хамта трактораар үбһэ хуряаха газарнуудые оложо, тэрэнние сэбэрлүүлхэ, агрегадай ябаха маршрут зохёохо ёһотой. Энэ жэлдэ МТС бүхэн тэжээл бэлэдхэхэ, силос дараха түсэбөө заатагүй дүүргэхэ, харьяата колхозуудайнгаа малажалай түлөө артельнүүдэй правлениинүүдтэй адли харюусалгатай байһанаа мартаха ёһогүй.

Һара тухай болоод байхада колхозууд ба МТС-үүд үбһэ хуряалгада ороходо байна. Үбһэ хуряалгада бэлэдхэлэй бүхы хүдэлмэриие эрид хурдадхаха, тракторна болон морин сенокосилкануудые, тармуурнуудые, гарай зэр зэмсэгүүдые бүтэнээр заһабарилжа, бэлэдхэжэ эхилхэ, колхоз, МТС бүхэн тэжээл бэлэдхэлгын хүдэлмэриин түсэб табиха, үбһэ хуряалгын машина, зэмсэгүүдэй запасной частьнуудые, мүн бусад хэрэгсэлнүүдые сэхэ соонь абаха ёһотой. Энэ жэлдэ колхоз, МТС бүхэн тэжээл бэлэдхэхэ түсэбөө дүүргэхын тулада бүхы хэмжээнүүдые абаха, бүхы сабшалангаа эдлэхэ уялгатай. Имагтал тиигэжэ байхада малажалдаа хүсэд хүрэхэ тэжээл бэлэдхэжэ шадаха байна.

Һая оройн бороогой һүүлээр ногоон ехэ түргэнөөр ургажа захалба. Мүнөө сабшалан дээрэһээ адуу малые дары гаргаха хэрэгтэй. Юуб гэхэдэ, малай бэлшээһэн сабшалангай ургаса ехээр муудадаг, бага үбһэн абтадаг. Тиимэһээ сабшалан хоройлхо хүдэлмэри дары түгэсхэхэ шухала.

Мүнөө зарим аймагуудай колхозуудта тэжээл бэлэдхэлэй бригаданууд эмхидхэгдээгүй, мүн зарим газарнуудта тараагдаһан байха юм. Иимэ ушар Торин, Мухаршэбэрэй болон бусад зарим аймагуудта үзэгдэнэ. Тэжээл бэлэдхэлэй бригаданудые колхоз бүхэндэ байгуулжа, саг үргэлжын составтай болгохо хэрэгтэй. Иимэ бригаданууд даалгагдаһан участогтаа ехэ хүдэлмэри хэхэ, тэрэнэйнгээ үбһэ хуряаха байна.

Үбһэ хуряалгада ябаһан колхознигууд, механизаторнууд, машинистнууд, тэрэшэлэн энэ хүдэлмэридэ хабаадуулагдаһан бусад хүдэлмэрилэгшэдтэ 1952 ондо байһан ажалай түлэбэриин гурим зандаа үлэхэ юм.

Колхозууд болон МТС-үүдэй, хүдөө ажахын органуудай хүтэлбэрилэгшэд үбһэ хуряалгада бэлэдхэлые эрид хурдадхаха хэмжээ дары абаха, сабшалангай ургаса дээшэлүүлхэ хүдэлмэри үргэлжэлүүлэгдэхэ ёһотой.

Колхозууд болон МТС-үүдэй партийна организацинууд, партиин аймкомууд үбһэ хуряалгада бэлэдхэлэй хүдэлмэриие саг үргэлжэ шалгажа байха, ниитын малда тэжээлэй база байгуулга шухала асуудал болоод байна гэжэ колхознигууд болон МТС-үүдэй хүдэлмэрилэгшэдтэ ойлгуулха уялгатай. Энэ жэлдэ тэжээл үйлэдбэрилгые эрид ехэдхэжэ, ниитын малажалые бүдүүн ба шэмэтэ тэжээлээр хангаха гээшэ хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй нангин уялга мүн.

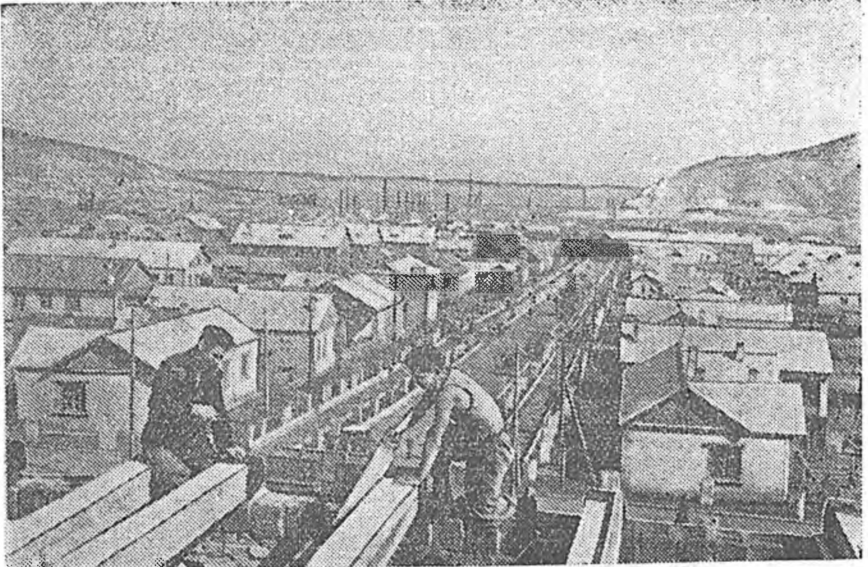

Куйбышевгидрострой. Нефтянигуудай ба гидробарилгашадай залуу город — Жигулевск ургажа, болбосон гоё боложо байна. Тус городто, мүн тэрэнние тойроһон хүдэлмэришэнэй тосхонуудта олон гэр байра, һургуулинууд, магазинууд, столовонууд, ухибүүдэй садуул ба яслинууд, клубууд, библиотекэнүүд, зунай площадканууд, поликлиникэнүүд, жилэмэнэй завод баригдаа. Мүнөө культурын гоё һайхан байшан баригдажа байна. Городской ехэ гостиница баригдана. Үйлсэнүүд болбосон түхэлтэй болгогдоно.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Жигулевскын үйлсэнүүдэй нэгэн.

ТАСС-эй фотохронико.

АРАДУУДАЙ ЭБ НАЙРАМДАЛАЙ, ҮХИБҮҮДЭЙ АЖАБАЙДАЛАЙ БА ЗОЛ ЖАРГАЛАЙ ТҮЛӨӨ

Москвагай эхэнэрнүүдэй, гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй ба пионерскэ хүдэлмэрилэгшэдэй эдэбхитэдэй суглаан

Столицын эхэнэрнүүдэй эдэбхитэд, гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэд ба пионерскэ хүдэлмэрилэгшэд июниин 1-дэ Ленинэй ордентэ СССР-эй гүрэнэй Академическэ ехэ театрын филиал соо суглаа хэбэ. Зал соо стахановканууд, эрдэмтэд, искусствын ба литературын ажал-ябуулагшад, багшанар, пионервожатанууд байба. «Эхын алдар» гэжэ орденоор, «Эхын медаль» гэжэ медаляар шагнагдаһан, «Эхэ-Герой» гэжэ хүндэтэ нэрэзэргэдэ хүртэһэн эхэнүүд эндэ байгаа.

РСФСР-эй Гэгээрэлэй министрын орлогшо Л. В. Дубровина элидхэл хэбэ. Тэрэ хадаа үхибүүд тухай Коммунистическэ партиин, Советскэ правительствын анхарал орсолдолгые харуулһан баримтануудые өөрынгөө элидхэл соо дурдаба. Нүхэр Дубровина Хитадай Арадай Республика, арадай демократиин оронууд тухай хөөрэбэ. Тэдэ оронуудта үхибүүд хадаа манайхидал адляар бүгэдэарадай дура инаглалаар, анхарал оролдолгоор хүреэлэгдэнэ.

Имагтал эб найрамдалые хамгаалжа, үхибүүдэй ажана һайн байдал ба зол жаргалые хангажа болохо юм гэжэ элидхэлшэ тэмдэглэбэ.

Суглаан дээрэ үгэ хэлэһэн хүнүүд эб найрамдалай түлөө, элдэб оронуудай олон миллион эдир бага хүнүүдэй түлөө тэмсэл тухай хэлээ.

Эб найрамдал хамгаалха уласхоорондын конференци үнгэрһэн жэлдэ Венэдэ боложо, бүхы дэлхэйн эрэшүүл ба эхэнэрнүүдтэ хандаһан байгаа. «Эб найрамдал ба үхибүүдэй зол жаргал хоёр таһаршагүй» гэжэ энэ хандалгын түгэсхэлдэ хэлэгдэһэн юм. Үхибүүдэй зол жаргал ба эб найрамдал хоёр таһаршагүй! Эб найрамдал хамгаалха Советскэ Комитедэй түрүүлэгшэ уранзохёолшо Николай Тихонов хэлэһэн үгэ соогоо энээн тухай мэдүүлээ. (ТАСС).

В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ суднаар ябаха Волго-Донской каналай нэгэ жэлэй ой

В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ суднаар ябалгын Волго-Донской каналай Волга ба Дон гэжэ ородой агуухэ мүрэнүүдэй уһые нэгэдүүлһээр майн 31-дэ нэгэ жэл гүйсэбэ. Манай ороной арадуудай олон жэлэй һанал бодолынь бэелүүлэгдээ: Москва столица табан мүрэнүүдэй порт болоо.

В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ суднаар ябалгын Волго-Донской канал дээрэ советскэ түрүү техникын бүхы шэнэ амжалтанууд хэрэглэгдээ. Эндэ телемеханика болон автоматикын туһаламжаар суднануудые шлюзээр гаргалга бэелүүлэгдэнэ, насосно станцинууд хүдэлмэрилнэ. Волго-Донской уһанай магистралиин портнууд ба пароходой зогсохо газарнууд шэнэ механизмуудаар зэбсэглэгдэнхэй. Ехэ водохранилищада тамаржа болохо хүсэтэй ба һайнаар түхеэрэгдэһэн суднанууд баригданхай.

СССР-эй Далайн ба гол мүрэнэй флодой министерствын урда зүгэй бассейнүүдэй портнуудай ба флодой главна управлениин начальник нүхэр А. Е. Данченко ТАСС-эй корреспондентдэ иигэжэ мэдээсэбэ: үнгэрэгшэ навигацида В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ Волго-Донской каналаар олон мянган пассажирнууд, олон арбаад мянган тонно шулуу нүүрһэ, таряан, олон зуун мянган кубометр модо, барилгын материалнууд, машинанууд ба бусад түхеэрэлгэнүүд шэрэгдэһэн байна. Энэ навигацида каналаар ашаа шэрэлгэ гурба дахин ехэдхэгдэхэ юм. Гансахан хойто зүгэй камска модо Волгоһоо Дон руу үнгэрэгшэ жэлэйхиһээ таба дахин, мүн донецкэ нүүрһэ Волга руу найма дахин үлүү ехээр шэрэгдэхэ байна.

Волго-Донской пароходствын гол мүрэнэй хүдэлмэрилэгшэд навигационно түсэбөө болзорһоонь урид, Агуухэ Октябриин 36-дахи ой хүрэтэр дүүргэхын түлөө мүрысэнэ. Тэдэнэр түсэбһөө гадуур ехэ хэмжээнэй элдэб янзын ашаа шэрэхэ, түлишэ ба түрхихэ тоһо алмаха, судна жолоодолгын түрүү метод, флодой ашаа түргэнөөр тээлгэ ба буулгалгые үргэнөөр хэрэглэхэ гэһэн уялга абаа.

Гол мүрэнэй хүдэлмэрилэгшэд үбэлдөө насосно станцинуудые, шлюзүүдые, электротүхеэрэлгэнүүдые саашадань һайжаруулхын тула ехээр хүдэлмэрилөө, механизмуудые хангахын тула кадрнуудые бэлэдхээ. Уһанай шэнэ магистралиин бүхы гидротүхеэрэлгэнүүд мүнөө һаадгүй хүдэлжэ байна.

Судныи командануудай дунда дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөнэй түрүүшүүлэй дунда — «Академик Лысенко» (капитаниинь Сметанин), «Александр Невский» (капитаниинь Горяинов) ба № 303, № 308 теплоходууд (капитануудынь Гаврилов ба Кондратков) гэжэ пароходуудай коллективүүд оролсоно.

«Академик Асафьев» пароходой команда Цимлянска водохранилищада хүдэлмэрилнэ. Тэрэ хадаа өөрынгөө судныи техническэ скоростиие 13 гаран процентээр ехэ болгобо.

Шэнэ далайн гүнзэгы байһан ябадал ашаа ехэтэй баржануудые шэрэхэ арга олгоно. Энэнь флодой ашаа шэрэлгые һайжаруулаа. Калачевскэ портынхид Донһоо Волга тээшэ таряа абаашаха ба асарха ябадалые һайнаар шудалба.

Ашаа шэрэлгын үнэ химдарба. Энэнь хэдэн арбаад миллион түхэриг алмаха арга олгоно.

Хүдөө ажахыда Волго-Дон түйлай ехэ ашаг олзо үгэнэ. Ростовско ба Сталинградска областьнуудай ганданги районуудай уһалагдадаг газарай талмай түргэнөөр ургэдхэгдэнэ.

Гол мүрэнэй хүдэлмэрилэгшэд Волго-Донской замые манай ороной уһанай эрхим магистраль болгожо —правительствын даалгабаринуудые нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын тула гидротүхеэрэлгын, флодой ба портнуудай баян техникэ шудалжа, суднануудай ябасые түргэдхэжэ, портнуудай болон судна заһабарилгын заводуудай хүдэлмэриие һайжаруулжа байна. (ТАСС).

МҮРЫСӨӨНЭЙ ТҮРҮҮ ЗЭРГЭДЭ ЯБАНА

Паровоз хабсаралгын цех паровозо-вагонно заводой эгээн томо цехүүдэй нэгэн юм.

Олон зуун гэшүүдтэй энэ цехынхид табадахи сталинска табанжэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө бүхы орон соомнай дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсоод, эршэтэ ажалаараа шалгаран, мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ ябана. Цехын парторганизациин коммунистнууд өөһэдынгөө түрүү үүргые жэшээтэ һайнаар дүүргэнэ.

Коммунистнууд Зубакин, Бухальцев, Мясникова, Керкульцева болон бусад үдэрэйнгөө нормые 150—200 процент дүүргэжэ, гансал эрхим шанартай продукци үйлэдбэрилнэ. Тус цехын рамщигуудай коллектив табан һарынгаа түсэбые болзорһоонь урид дүүргэжэ, республикынгаа 30 жэлэй ойе угтаад, мүнөө июниин түрүүшын үдэрнүүдтэ үндэр бүтээсэтэ ажалаараа шалгаржа ябана.

Слесарь Мясников республикынгаа ойн баярай урда тээхи стахановска вахтада жагсаха зуураа, үнгэрэгшэ 5 һара соо 14 һарын даалгабари дүүргээ. Коммунист мастер Липинэй хүтэлбэрилдэг участогай хүдэлмэришэд үдэрэйнгөө нормые тус бүридөө 40—50 процентээр үлүүлнэ. Слесарь Гурлич халаансуудхынгаа даалгабариие хоёр дахин, эрхим шанартайгаар дүүргэжэ, бусадта ажалай жэшээ харуулна.

М. Кандабаев.

Баярай суглаан

ТАТАУРОВО. (Телефоноор абтаба). Майн 31-нэй үдэшэ аймагай центрын Культурын ордондо хүн зон олоороо сугларжа, республикын 30 жэлэй ойдо зорюулагдаһан баярай суглаа үнгэргэбэ. Суглаан дээрэ Прибайкальска аймагай ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Шавкин «Бурят-Монголой республикын 30 жэлэй ой» гэһэн элидхэл хээ. Элидхэлэй удаа аймагай түрүү ажалшадта аймгүйсэдкомой грамотанууд барюулагдаа. Тэрэ тоодо мехкадрнуудай һургуулиин директор Ю. А. Маньков, Орджоникидзын нэрэмжэтэ колхозой үхэршэн Г. А. Изосимов, Хрущёвой нэрэмжэтэ колхозой һаалишан Е. Г. Инкина, Горячинска загаһанай заводой хүдэлмэришэн А. И. Красавин ба бусад бии.

Суглаанай һүүлээр Культурын байшангай уранһайханай самодеятельностиин коллектив концерт харуулаа.

Г. Ильин.

Олон үхибүүдтэй эхэнүүд шагнагдаба

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиум болбол СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1944 оной августын 18-най Указай үндэһөөр олон хүүгэдтэй бүлэг эхэнүүдые «Эхын алдар» гэжэ орденуудаар ба «Эхын медаль» гэжэ медальнуудаар СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй үмэнэһөө шагнаба.

Городок городой гэрэй эзэн эхэнэр П. М. Акимова, Баунтын аймагай Соловьевск тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр И. Я. Титова гэгшэд 9 үхибүүдые түрэһэн ба хүмүүжүүлһэнэйнгээ түлөө «Эхын алдар» гэжэ 1-дэхи шатын орденоор шагнагдаба.

Найман үхибүү түрэһэн ба хүмүүжүүлһэн 3 эхэнүүд «Эхын алдар» гэжэ хоёрдохи шатын орденоор шагнагдаа.

Долоон үхибүү түрэһэн ба хүмүүжүүлһэнэйнгээ түлөө «Эхын алдар» гэжэ 3-дахи шатын орденоор 9 хүн шагнагдаһан байна.

Мүн «Эхын медаль» гэжэ 1-дэхи шатын медаляар 24 хүн, «Эхын медаль» гэжэ 2-дохи шатын медаляар 33 хүн шагнагдаа.

Фермые даагша

Зунай шанга наран таряа ургамалые улам түргэдхэн ургуулха гэжэ шамдаһандал үүр сайһан хойно уданшьегүй Үдэ голой эхинһээ толорон бултайдаг. Хангирай нуурай баруун үндэр гүбөө дээрэхи Молотовой нэрэмжэтэ колхозой МТФ-гэй һаалишад улаан наранһаа үрдеэд лэ нарай үнеэдээ һаагаад, тугалнуудаа хүхүүлээд, үхэрнүүдээ бэлшээридэ залана. Бэрхэ малшадай дүршэлөөр гуримшажа, эртэ бодожо заншаһан Хангирай һаалишад мандажа байһан нара угтуулан, толорон ялбайгша Хангирай нуурай араар, ехэнүүд дэлэнтэй үнеэдээ нэбшытэр залана.

Эртэшэ, эдэ малшадта гарташаһан задархай наран дутуу унтаад, дурата дурагүй бодоод, нюураа аршажа, үһөө заһажа һууһан басаган шэнги һэмжэн үүлэнэй саанаһаа дүүрэн һайхан шарайгаа хүсэд бултайлганагүй...

Яруунын аймагай түрүү колхозуудай нэгэн болохо Молотовой нэрэмжэтэ колхозой МТФ-гэй центр Хангирай гүүртэ дээрэ һаалишад мэргэжэһэн ажалнуудаа ехэл ханамжатай оролдосотойгоор дүүргэнэ. Малшадай гэрнүүдэй дунда Улаан тугтай, уран гараар бэшэгдэһэн уряа лозунгнуудтай улаан булан элитобойн харагдана. Тэндэһээ «Республикын 30 жэлэй ойн хүндэлэлдэ» гэһэн радиодамжуулга ханхинана. Улаан булангай газаа витринэ дээрэ «Бурят-Монголой үнэн» газетын шэнэ номер аржын харагдана. Эбэртэ малай типовой шэнэ базын ехэ үүдэн сэлеэтэй, зособхиинь һүүрээжэ, тэндэһээ сабшалан дээрэ шэбхэ шэрэжэ байһан янзатай. Сайр сагаан ведро бариһан һаалишад һүеэ тушаажа ходорбо. Һүөөр дүүргэгдэжэ, бүхөөр хабхаглагдаһан багууд тысхылдэжэ ирайлдан байна.

Эдэ бүхы ажалта үдэрэй эхилхые үндэршэг бэетэй, энеэбхилһэн урин шарайтай бэри анхаралтайгаар ажаглан, заабари дурадхал оруулна. Тэрэнэй үгые булта малшад зүбшөөнэ. Тиигэнгүй яахаб даа. Энэ болбол колхозой МТФ-е даагша Дугданова Намжилма гээшэ. Мүнөө тэрэ 26 наһатайшье һаа, ажалай дүршэл һайса мэдэдэг. Бүхы малшадтаа һайшаагдадаг хүн юм. 1948 онһоо эхилээд, нүхэр Дугданова һаалишан боложо, 20 үнеэдые даагаад, 5 жэл соо хүдэлмэрилхэ зуураа, жэлһээ жэлдэ түлнүүдээ һайнаар абадаг. Һү һааха түсэбөө жэлһээ жэлдэ дүүргэдэг.

«Намжилмамнай, элбэг сагаан эдеэтэй ёһотойл малша, колхозоймнай мал һүрэг улам олон болголсохол бэри юм даа»,—гэжэ наһатай, дүршэлтэй һаалишад үнэн зүрхэнһөө хэлсэдэг.

Дугданова саг үргэлжэ «Бурят-Монголой үнэн» газетэ захижа уншадаг. Мал тэжээхэ ба һааха тухай нэгэшье статья үлөөнгүй уншадаг байха юм. «Манай Хангир, Сайдам ба Хархын адаг ямар таарамжатай газар гээшэб даа, хужартайшье газар бии. Үбһэ, таряанай газар тойроод ямар тэнсүүритэй гээшэб, зундаа Үдын хүйтэн уһан малда ямар аятайб. Үдхэн шугыншье малдамнай зундаа һэрюун тиирэлгын газар болодог. Манай фермэдэ һайнаар ажаллаха дүүрэн арга бии»,—гэжэ Намжилма малшадтаа хөөрэн һуудаг һэн. Намжилмын үсөөн зад, тоб гэмэ үгэ дэмы хэлэгдээгүй, ажал дээрэ бэелүүлэгдэн тодордог.

Үнгэрэгшэ үбэл Яруунада бэрхэтэй үбэлжэлгэ болоо юм. Октябриин 5-да хахад метр зузаан байрын саһан унаа. Саашаа саһан улам нэмэжэ хүйтэрөөд, малшадта түйлай бэрхэтэй үбэлжэлгэ эхилээ юм. Гансал зүб харууһанай хүсөөр малаа ондо оруулха зорилго малшадай урда табигдаад байхада, түрүү малшад шалгаран тодороо. Намжилма Дугданова намартаа малайнгаа таргые тогтоохо хэмжээ абаа. Малайнгаа байра улам дулаалжа, хэбтэриинь тон һайн байлгаа. Хүсөө алдахаа һанаһан һариг малнуудаа саг соонь илган харууһалдаг байба. Дугдановагай шадабаритай оролдосотой ажал колхозой правленидэ һайшаагдаа һэн.

Молотовой нэрэмжэтэ колхозой правлени январь һарада Дугдановае МТФ-е даагша болон баталжа, бүхы эбэртэ малаа бүрин бүтэн ондо оруулхые найдан даалгаһан байгаа. Тэрэ найдабариинь нүхэр Дугданова дүүргэжэ байна. Түл абалгые һайнаар үнгэргэхэ, үнеэдээ түргэн таргалуулжа, һү ехые һааха зорилго табяад, тус фермынхид ажаллана. Эгээ мүнөө 150 үнеэ түрүүлээд, түлнүүдээ гарзагүй тэнжээжэ байнад.

Мүнөө үдэшэ Ульдиргын сомоной Соведэй сесси болохо байһан ба тэрээн дээрэ малажал тухай асуудал шиидхэгдэхэ байһан тула, сомоной Соведэй депутат Дугданова сесси дээрэ хэлэхэ үгэеэ бэлдэжэ һууба. «Победа» машинаар колхозой парторг, сомоной Соведэй депутат Гончиков гэгшэд ерэжэ, хамта машинаараа сессидэ ябахые урина.

Шарабтар хүрин «Победэдэ» булта һуубад. «Малда тэжээлэй бата база байгуулха гээшэ тон зүб даа. Манай фермын газар дээрэ бэлшээриие ехээр уһалдаг болоо һаа ямар һайн гээшэб! Үтэг сабшалантай, уһалагдаһан һайн бэлшээритэй һаа, табадахи табанжэлэй түсэб соо хүдөө ажахын урда табигдаһан зорилго илалтатай дүүргэхын үндэһэ һуури боложо үгэхэ һэн ха даа. Эдэ асуудалнууд тухай юун гэжэ сесси дээрэ хэлсэхэ гээшэб?» гэжэ Намжилма зосоогоо бодоно.

Цокто НОМТОЕВ.

КОММУНИЗМЫН АГУУЕХЭ ХЭРЭГЭЙ ТҮЛӨӨ ДҮЛЭТЭ ТЭМСЭЛШЭ

(М. И. Калининай наһа бараһан үдэрһөө хойшо 7 жэлэй ойдо)

«Коммунизм хадаа хүдэлмэришэн ангиин ажабайдалые ба тэмсэлые баяжуулһан, гүн ехэ удхатай болгоһон байна. Энэ хүн наһан соогоо хүшэр хүндэ замаар ябажа гараа юм, — гээд нам тухай хэлсэхэдэ би дурагүй байдагби гэжэ үнэн зүрхэнһөө хэлэжэ байнаб. Хэрбээ хүн коммунистическэ үзэл сурталые ойлгожо абаа юм һаа, энэ үзэл суртал тэрэнэй ажабайдалые тон баян ехэ удхатай болгодог юм, тиигээд ажабайдал гээшэ хүшэр хүндөөр харагдадаг бэшэ, харин дүүрэн баян шэнги үзэгдэдэг юм, тиигээд гол шухалынь гэхэдэ— ажабайдал хадаа захагүй һайн юм байна гэжэ эгээ хүшэр хүндэ үедэшье хүн өөрөө мэдэржэ байдаг юм». Иигэжэ Коммунистическэ партиин, Советскэ гүрэнэй элитэ ехэ ажал-ябуулагша, коммунизмын түлөө дүлэтэ тэмсэлшэ Михаил Иванович Калинин хэлэһэн байгаа.

Ленин, Сталинай үнэн сэхэ шаби ба соратник М. И. Калинин арадай зол жаргалай түлөө, манай Эхэ оронойһаруул һайхан болохын түлөө тэмсэлдэ өөрынгөө бүхы амн наһые зорюулһан юм. Хаанта Россиин үедэ профессиональна революционер ябаһан тэрэ хадаа бэрхэшээлнүүдые зоригтойгоор дабажа гараһан байгаа. Хаанта засагай хатуу шэрүүн мүрдэлгэ хэһээлтэшье, түрмэшье, сүлэлгэшье,—юуншье тэрэнэй дайшалхы революционно зоригые, хүдэлмэришэн ангиин хэрэгэй илаха байһанда тэрэнэй заха хизааргүй ехэ этигэлые хухалжа шадаагүй юм.

Агуухэ ород арадай алдарта хүбүүн М. И. Калининай халуун зүрхэнэй сохилхоёо болиһон үдэрһөө, 1946 оной июниин 3-һаа хойшо долоон жэл үнгэрбэ. Коммунизмын түлөө эсэшэ сусашагүйгөөр тэмсэһэн тэрэнэй һайн һайхан образые советскэ арад хэтын хэтэдэ һанажа ябахал. М. И. Калининай ажабайдал олон миллион хүнүүдтэ жэшээ боложо байна. Коммунистическэ партиин агуухэ хэрэгэй түлөө хүсэ шадалаа, амн наһаяашье гамнангүйгөөр, эрэлхэг зоригтойгоор тэмсэхэ һургаал боложо байха юм.

Урданай Тверской губерниин таряашанай хүбүүн М. И. Калинин үшөө эдир залуу ябахадаа үгырэл ядарал ехээр үзэжэ, «Старый арсенал» гэжэ заводто хүдэлмэрилжэ эхилһэн байгаа. Удаань Петербургда Путиловска заводто хүдэлмэрилөө һэн. Энэ үедэ лэ Калинин революционно ажал-ябуулгаяа эхилһэн юм. Тэрэ хадаа революционер болоһон ородой түрүүшын хүдэлмэришэдэй нэгэниинь мүн. Тэдэ хүдэлмэришэд Ленин, Сталинтай хамтадаа шэнэ түхэлэй парти, пролетариадай дайшалхы парти байгуулаа һэн. Калинин болбол түрүүшын марксистска кружогуудай, Ленинэй байгуулһан «Хүдэлмэришэн ангиие сүлөөлхын түлөө тэмсэлэй Союзай» хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадаһан, Ленин, Сталинтай хамта «Правда» газетые байгуулалсаһан байна. Тэрэ хадаа Агуухэ Октябрьска социалистическэ революциие бэлдэһэн ба хэһэн хүнүүдэй нэгэниинь мүн.

1899 онһоо 1916 он хүрэтэр М. И. Калининие хаанта засаг арбан дүрбэ дахин арестоваһан байгаа. Теэд түрмэ болон сүлэлгэ хадаа тэмсэхэ ба илалта түйлаха гэһэн тэрэнэй хүсэл зоригые улам хатуужуулаа һэн.

Агуухэ Октябрьска социалистическэ революциин һүүлээр М. И. Калинин Соведүүдэй залуу республикые байгуулалсаһан элитэ ехэ хүнүүдэй нэгэниинь болоо бэлэй. 1919 ондо Я. М. Свердловэй нүгшэһэнэй һүүлээр Ленинэй дурадхалаар тэрэ хадаа ВЦИК-ын Түрүүлэгшээр һунгагдаһан юм.

М. И. Калинин Советскэ гүрэнэй верховно органиие 27 жэлэй туршада таһалгаряагүй толгойлжо ябаа. Тэрэ хадаа социалистическэ Эсэгэ оронойнгоо хүсэ шадалые бэхижүүлхэ хэрэгтэ, хүдэлмэришэд, таряашадай холбоо барисаае, СССР-эй арадуудай хани барисаае бэхижүүлхэ хэрэгтэ өөрынгөө бүхы дүй дүршэлые, эрдэм ухааниие, бурьялма ехэ эршэ зоригоо бултыень үгэдэг һэн. 1922 ондо Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзые байгуулһанай һүүлээр М. И. Калинин ССР Союзай Центральна Гүйсэдхэхэ Комитедэй Түрүүлэгшээр һунгагдаһан, тиигээд 1938 ондо — СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшээр һунгагдаһан байгаа.

Партиин XIII съездһээ эхилээд М. И. Калинин тэрэнэй Центральна Комитедэй гэшүүнээр, 1926 онһоо хойшо ЦК-гэй Политбюрогой гэшүүнээр хододоо һунгагдажа байгаа. Ленинэй зааһан илалтата замһаа манай орониие хадуурруулхаяа һэдэһэн дайсадта — троцкистнууд, зиновьевецууд, бухаринецууд болон бусад урбагшад, капитулянтнуудта эсэргүүгэзр М. И. Калинин хайра гамгүйгөөр тэмсэдэг һэн.

«Социализм бэхижүүлхэ, коммунизм байгуулха гээшэ мүнөө үедэ эгээл прогрессивнэ зорилго болоно. Энэ зорилгын прогрессивнэ байһаниинь советскэ хүнүүдһээ гадна, мүн бүхы дэлхэйн ажалшадта элитэ байна. Энэ зорилгые дүүргэхын тула тон түрүүн Соведүүдэй Оронойэкономическа ба сэрэгэй хүсэ шадалые бүхы аргаар бэхижүүлхэ шухала» гэжэ М. И. Калинин хэлээ һэн. Тэрэнэй хэлэһэн эдэ зоригжолто үгэнүүд мүнөөшье үедэ дайшалхы уряа шэнги соностожо байһаар.

М. И. Калинин олон мянган хүнүүдтэй уулзажа хөөрэлдэһэн байха. Советскэ Союзай оло олон нютагуудһаа ерэһэн элдэб национальностиин хүнүүд тэрэнэй приёмно соо харагдадаг һэн. Тиигээд тэдэнтэй бултантайнь — хүдэлмэришэнтэй гү, али колхозно тосхоной ажалшантайшье, Советскэ Армиин сэрэгшэтэй гү, али врачтайшье, эрдэмтэнтэй гү, али һурагшатайшье, искусствын ажал-ябуулагшатай гү, али партиина хүдэлмэрилэгшэтэйшье — бултантайнь М. И. Калинин бага, ехэшье хэрэгүүд тухай, партиин политикын тон шухала асуудалнуудһаа ба уласхоорондын проблемэнүүдһээ эхилээд, һургуулида комсомольско хүдэлмэрилэгшын гү, али сельскэ Соведэй секретариин үмэнэ табигдаад байһан тодорхой асуудал хүрэтэр бултан тухай хөөрэлдэдэг бэлэй.

Үгэ хэлэхэдээ, хөөрэлдөө хэхэдээ, газетэдэ бэшэхэдээ, М. И. Калинин болбол марксистско-ленинскэ теориие шудалагты, тэрэниие өөрынгөө ажабайдалда творческоор хэрэглэгты гэжэ уряалдаг байгаа. «... Марксизмые шудалха гээшэ — Маркс, Энгельс, Лениниие миил уншаад үнгэрхэ гэһэн удхатай бэшэ юм; тэдэнэй зохёолнуудые та эхинһээнь абаад дууһатарынь хуу үзөөд гаража болохот, али нэгэн бодолые та хэлэжэ үгэхэдөө болохот; зүгөөр, иигээд байхадаа та марксизмые үшөө шудалаа бэшэ гээнэт. Марксизмые шудалха гээшэ — марксистска методые ойлгожо абаад, танай хүдэлмэритэй холбоотой бусад бүхы асуудалнуудта хандажа шадаха гэһэн удхатай юм», — гэжэ нүхэр Калинин һургадаг һэн.

М. И. Калинин ажалшадые коммунистическээр хүмүүжүүлгын хэрэгтэ угаа ехэ анхарал хандуулдаг байгаа. Энэ хэрэг Советскэ гүрэнэй хүсэ шадалые хэлбэришэгүйгөөр ургуулхын түлөө тэмсэлтэй таһаршагүй холбоотой гэжэ тэрэ тоолодог һэн.

Коммунистическээр хүмүүжүүлгын гол шэнжэ тэмдэгүүд юуб гэхэдэ, продукциин тоо хэмжээнэй талаааршье, шанарай талаааршье ажалай дээдэ бүтээсэ түйлахын түлөө тэмсэл, социалистическэ зөөридэ гамтайгаар хандалга, советскэ патриотизмые хүгжөөлгэ, практическа ажабайдалда коллективностиие нэбтэрүүлгэ, юрэнхы культурностиие дээшэлүүлгэ болоно гэжэ Михаил Иванович Москва городой партиина активай суглаан дээрэ үгэ хэлэхэдээ тэмдэглэһэн юм.

Өөрынгөө Эхэ орондо халуун дуратай байхаар, ниитэ арадай, гүрэнэй интересүүдые, аша туһые өөрынгөө хубиин интересүүдһээ дээрэ табидаг байхаар, дэлхэй дээрэ анха түрүүн тогтоһон ажалшадай зол жаргалай аша туһада юушье хэхээр бэлэн байхаар советскэ хүнүүдые М. И. Калинин һургадаг бэлэй.

М. И. Калининай бүхы ажабайдал Эхэ орондоо хизааргүй үнэн сэхээр алба хэһэнэй жэшээ мүн. Тэрэ хадаа коммунизмын түлөө тэмсэлдэ өөрынгөө бүхы хүсэ шадалые үгэһэн байна. Бэе муутай болоод байбашье, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнай үедэ тон харюусалгатай дайшалхы тушаалаа орхёогүй һэн. Тэрэ хадаа дүлэтэ патриотическа үгөөрөө илалта түйлаха зориг олон миллион хүнүүдтэ түрүүлдэг, дайнда фашистска булимтарагшадые бута сохижо шадахабди гэжэ этигүүлдэг байгаа.

Дайнай илалтаар дүүрэһэнэй һүүлээр М. И. Калинин Советскэ гүрэнэй экономико болон культурые һэргээн бодхоохын ба саашадань дэбжээхын түлөө угаа ехэ эршэ зоригтойгоор, эдэбхитэйгээр тэмсэжэ ороо һэн. Бодото пролетарска интернационалист байһан туладаа, тэрэ болбол бүхы оронуудай арадуудай хоорондын эб найрамдал ба хани барисаае бэхижүүлэгты гэжэ уряалдаг байгаа.

Советскэ хүнүүд социалистическэ Эсэгэ оронойнгоо дүлэтэ патриот М. И. Калининай дурасхаалые нангинаар тэмдэглэжэ байдаг. Коммунистическэ партиин энэ үнэн сэхэ хүбүүнэй һаруул һайхан образ коммунизмын түлөө тэмсэлдэ ажалай шэнэ шэнэ габьяада советскэ хүнүүдые зоригжуулна.

Пропагандист Мангутовай хүтэлбэрилдэг кружогто

ПЕТРОПАВЛОВКА. Занятинуудаа идейнэ үндэр хэмжээндэ үнгэргэхэ хэрэгтэ пропагандист нүхэр Мангутов саг үргэлжын анхарал хандуулдаг, занятн бүхэндөө һайнаар бэлэдхэдэг, материалаа һурагшадта тон ойлгосотой тодоор хөөрэжэ үгэдэг байгаа.

Эдэ бүтэдын ашаар Зэдын аймагай Соведэй гүйсэдкомой дэргэдэхи партиина эхин организацидахи политкружок һуралсалайнгаа жэлые амжалтатайгаар дүүргэбэ. Тус кружогто хамтадаа 15 коммунистнууд, комсомолецууд ба партиинабэшэ хүнүүд һуралсаа. Тэдэнэр энэ жэлдэ партиин XIX съездын материалнуудые шудалһан байна.

Һаяшаг энэ кружогой дүн гаргалгын занятн үнгэргэгдэбэ. Коммунистнууд Труднева, Клочихина, комсомолец Очиров, партиинабэшэ Григорьева ба бусад үзэһэн материалнуудаа гүнзэгыгөөр ойлгоһоноо эндэ харуулба.

С. Цыденов.

ЗЭДЫН АЙМАГТА

АГИТАТОРНУУДАЙ СЕМИНАР ҮНГЭРГЭГДЭБЭ

Молотовой нэрэмжэтэ колхозой партиина эхин организаци (секретариинь Тихон Шишмарев) агитаторнуудай нэгэ үдэрэй семинар үнгэргэбэ. Энэ семинарта хамта 24 агитатор хабаадалсажа, республикынгаа 30 жэлэй ой тухай агитационно-ниитын хүдэлмэри ябуулха тушаа асуудал зүбшэн хэлсээ.

Семинарай һүүлээр агитаторнуудта «Бурят-Монголой республикын XXX жэл» гэһэн лекциие КПСС-эй айкомой лектор нүхэр Е. Вершинина уншаба.

ШЭНЭ МАШИНАНУУДЫЕ АБАБА

Гүрэндэ нооһо тушаалгаар үнгэрэгшэ жэлэйнгээ түсэбые үлүүлэн дүүргэһэнэйнгээ түлөө Гэгээтын сомоной Сталинай нэрэмжэтэ, Зэдын сельсоведэй Молотовой нэрэмжэтэ, Дэрэстэйн сомоной «Коммунизм» колхозууд «ГАЗ—51» гэжэ маркын шэнэ автомашинануудые һаяхан абаба.

ЭЛЕКТРОХАЙШАЛАЛГЫН АГРЕГАТ ТОДХОБО

Гэгээтын сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхоз урда жэлнүүдтэ хонидоо гараар хайшалдаг байгаа. Мүнөө жэлдэ хонидойнгоо нооһо электрын хүсөөр хайшалхань. Тиимэһээ Үшөөтэйн МТС энэ колхоздо электрохайшалалгын агрегат тодхобо.

МТС-үүдэй СОВЕТ ҮНГЭРГЭГДЭБЭ

Үшөөтэйн ба Цагаан-Усанай МТС-үүдэй совет болобо. Энэ соведтэ харьяата колхозуудай тэжээл бэлэдхэлэй бригадануудай бригадирнууд, ОТФ-е даагшад, колхозуудай түрүүлэгшэнэр, электрохайшалалгын агрегадуудай механигууд сугларжа, сабшалан һайжаруулха, электрын хүсөөр хонинной нооһо хайшалха тухай асуудалнуудые зүбшэн хэлсэбэ.

Тус соведтэ хабаадагшад дурсагдаһан асуудалнуудаар алдуу дутуунуудаа элирүүлжэ, дүй дүршэлөө андалдаба.

НҮҮДЭЛ НАЙМАА ЭМХИДХЭНЭ

Үшөөтэйн сельпо (түрүүлэгшэнь нүхэр Шоболов) малажал ба тарянажал дээрэ хүдэлмэрилжэ байһан колхознигуудта нүүдэл наймаа эмхидхэнэ. Үнгэрһэн һара хахадай туршада малай 37 гүүртэнүүдтэ ба отарануудта, тарянажалай 8 бригаданууд ба тракторна бригадануудта ябажа, хамта 15 мянган түхэригэй эд бараа худалдаба. Энэ тоодо нилээд ехэ мүнгэнэй хүбэн, трикотаж, оёһон хубсаһан, сабхинууд, ботинканууд болон шухала хэрэгсэлэй бусад эд бараан худалдагдаа.

ГАХАЙ ҮСХЭБЭРИЛХЭ ТҮСЭБӨӨ 230 ПРОЦЕНТ ДҮҮРГЭБЭ

Гэгээтын сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой гахайн фермэ (даагшань нүхэр Дашидоржи Лайдапов) гахай үсхэбэрилхэ 1953 оной гүрэнэй түсэбые 230 процент дүүргэбэ. Гүрэндэ мяханай бэлэдхэл оруулхын түлөө мүнөө арба гаран гахай шахагдажа байна.

Д. Доржиев.

ХЭБЛЭЛЭЙ ШЭНЖЭЛЭЛ

ТЭЖЭЭЛ БЭЛЭДХЭЛЭЙ АСУУДАЛНУУДЫЕ ҮРГЭНӨӨР ХАРУУЛХА

Сэлэнгын аймаг республика дотороо адуу малаар эгээл баян аймагуудай нэгэн мүн. Тэндэ үүлтэртэ мал үсхэбэрилэгдэжэ, бусад аймагуудай колхозуудта эльгээгдэдэг гээшэ. Партиин XIX съезд шэнэ табанжэлдэ адуу малай тоо толгойе олошоруулха, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ талаар малшадай үмэнэ ехэ ба харюусалгатай зорилго табиба. Энэ зорилгые амжалтатайгаар дүүргэхын тула үбһэ тэжээлэй бата бэхи база байгуулха хэрэгтэй. Энэ талаар аймагай газетэнүүд ехэ үүргэ дүүргэхэ ёһотой.

«Улаан Сэлэнгэ» газетые абаад харабал, энэ зорилгоёо муугаар дүүргэнэ гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Тус газетэ тэжээл бэлэдхэлэй асуудалаар материалнуудые тон үсөөн толилно. Тунхаглагдаһан материалнуудынь ехэнхидээ багахан информацинууд юм. «Улаан Сэлэнгэ» газетые уншаад байхадаа, тус аймагта тэжээлэй бата бэхи база байгуулха талаар юу хэгдэжэ байһан тухай мэдэхын аргагүй.

1952 ондо үбһэ тэжээл багаар бэлэдхэһэн дээрэһээ Сэлэнгын аймагай зарим колхозуудта олон толгой мал үхэһэн, малай ашаг шэмэ үгэлгэ бага байһан юм гэжэ партиин обкомой V пленум тэмдэглэһэн байна. Илангаяа Калининай, Ворошиловай, Ленинэй ба Сталинай нэрэмжэтэ колхозуудта олон толгой мал гарзалагдаа. Март һарада толилһон түрүү бэшэг соогоо «Улаан Сэлэнгэ» газетэ иигэжэ бэшээ һэн:

«...Олонхи партиина организациин секретарьнууд, колхозой түрүүлэгшэнэр, МТС-эй директорнууд, аймгүйсэдкомой хүдөө ажахын гаһаг болон тэрэнэй мэргэжэлтэд малажалда тэжээлэй бата бэхи база байгуулха асуудалда һаналаа табидаггүй байһаар. Эдэнэр үнгэрһэн жэлнүүдэй алдуунуудһаа шухала тобшолол үшөө хээгүй...»

Энээнһээ мүн тус газетын редакци өөртөө тобшолол хэжэ, колхозуудта тэжээлэй бата бэхи база байгуулхын түлөө эрид шууд тэмсэхэ ёһотой байгаа. Теэд тиимэ тобшолол үшөө хээгүй байһаар гэжэ тэмдэглэхэ ушартай бологдоно.

Сэлэнгын аймагай колхозууд 1953 ондо адуу малаа шэмэтэй ба бүдүүн тэжээлээр хүсэд хангаха, энээнэй тула тэжээл бэлэдхэлэй бригадануудые бүхы колхозуудта байгуулжа, сабшалан дээрэ агротехническэ бүхы хэмжээ-ябуулгануудые хэхэ, хээрын сабшалангай га бүриһөө—12 центнер, уһалагдадагһаань—гектар бүриин 20 центнер үбһэ хуряаха уялга абаһан юм. Март һарада аймагай луговодууд, тэжээл бэлэдхэлэй, тарянажалай ба тракторна бригадануудай бригадирнууд бүри дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абажа, ниитын малажалда тэжээлэй база байгуулхын тула социалистическэ мүрысөө дэлгэрүүлээ һэн. Энээн тухай «Улаан Сэлэнгэ» газетэдэ тусхай хуудаһа, түрүү бэшэг толилогдожо, тус редакци саашадаа тэжээл бэлэдхэлэй асуудалнуудые һайнаар харуулдаг болохонь аабза гэжэ һанагдаа һэн.

Тэрээнһээ хойшо нилээд саг үнгэрбэ. Мүнөө сэлэнгынхид абаһан уялгаяа хэр зэргэ дүүргэжэ байнаб, сабшалан сэбэрлэхэ, уһалха, бургааһа шугы, болдог газарнуудые отолжо хаяха талаар колхозууд болон МТС-үүд юу хэжэ байнаб? Энээн тухай тус газетын хуудаһанууд дээрэһээ тодорхойгоор мэдэхын аргагүй.

Аймаг дотор сабшалангай ургаса дээшэлүүлхэ талаар мүнөө хабар нилээд хүдэлмэри хэгдээ. Теэд газетын редакци, юундэшьеб, энээн тухай дэлгэрэнгыгээр бэшэхые, социалистическэ мүрысөөнэй ябасые үргэнөөр харуулхые хэрэггүй дээрэ тоолоно.

Гадна, тэжээлэй база байгуулха хэрэгтэ аймаг дотор ехэ дутуунууд бии гээшэ. Сабшалан һайжаруулха хэмжээ-ябуулгануудые олон колхозууд, илангаяа Кировэй, Калининай, Ворошиловай, Тамчын сомоной Молотовой нэрэмжэтэ, «Коммунизм» гэжэ хүдөө ажахын артельнүүд муугаар бэелүүлжэ байна. Һүүлшын гурбан колхоздо тэжээл бэлэдхэлэй бригаданууд мүнөөшье хүрэтэр үгы юм. Аймгүйсэдкомдо уһанай ажахын тусхай таһаг бии. Тус таһагай хүдэлмэри ехэ дутуунуудтай. Адуу малые хуушан аргаар харууһалха гэдэг, малай үбһэлэй бэлшээридэ найдадаг гээгдэнги һаналтай хүнүүд үшөөл үзэгдэһөөр. Эдэ ба бусад алдуу, дутуунуудые аймагай газетэ саг соонь элирүүлхэ, зэмэтэй хүнүүдые хурсаар шүүмжэлхэ ёһотой байгаа. Теэд газетын редакци эдэ дутуунуудтай эбсэшөөд, хамаагүй тэсэжэ байна, тэжээлэй бата бэхи база байгуулхын түлөө шангаар тэмсэнэгүй, колхозууд болон МТС-үүдэй партиина эхин организацинуудые ба олониитэ ажалшадые эмхидхэн элсүүлнэгүй.

Советскэ агробиологическа наукын түйлалтануудые ба түрүү луговодуудай дүй дүршэлые хэрэглэжэ, үбһэ ногооной ехэ ургаса абадаг түрүүшүүл тус аймаг дотор олон юм. Эндэ герасимовска гайхамшагта хүдэлөөн эхилээ һэн. Республикын алдарта луговодууд Батышев, Санжанов, Ефимов гэгшэд эндэ хүдэлмэрилнэ. Тэдэнэй дүй дүршэл тухай олониитэ колхознигуудта хөөрэжэ үгэхэ, дэлгэрүүлхэ талаар «Улаан Сэлэнгын» редакци ондоо аймагуудай ямаршье газетын редакциһаа үлүү ехэ арга боломжотой. Теэд тус газетэ тэдэнэй дүй дүршэлые дэлгэрэнгы һайнаар, тодорхойгоор харуулнагүй. Эдээн тухай бэшэһэн статьянуудынь багахан, юрэнхы удхашанартай байна.

Тэжээлэй культурануудые тарилга, үбһэ хуряалгада бэлэдхэл, уһалалгын системэ барилга ба заһабарилга гэхэ мэтын шухала асуудалнуудта газетэ анхаралаа хандуулнагүй.

ҺҮҮЛЭЙ ПОЧТОҺОО

Кяхта городой Ленинэй нэрэмжэтэ үйлсөөр гүрэнэй элдэб эмхи зургаанууд байдаг. Тэдэнэй үүдэн дээрэ тус эмхи зургааниие элирхэйлһэн гаршагууд ород ба бурят-монгол хэлэн дээрэ бэшэгдэнхэй. Зүгөөр тус эмхи зургаануудай зарим нэгэнэйнь хүтэлбэрилэгшэд эдэ гаршагуудта хайша хэрэгээр хандадаг байһаниинь элирнэ. Жэшээлхэдэ, «Кяхтинский аймпотребсоюз» гэһэн гаршаг иигэжэ оршуулагданхай: «Кяхтын аймагиин эд хэрэглэлиин хоршоониин эблэл». Тэрээн тушаа үйлсын нүгөө талада томо гэгшын хоёр дабхар модон гэр байха юм. Тэрэ гэрэй үүдэн дээрэ «Кяхтинская аймачная контора министерства связи» гэжэ бэшэнхэй. Харин бурят хэлэн дээрэ «Кяхтын аймагай министерствын холбоогой конторо» гэжэ хэнэйшье ойлгохо аргагүйгөөр оршуулаатай.

Эдэ эмхи зургаануудай хүтэлбэрилхы тушаалда хүдэлдэг хүнүүд түрэлхи хэлээ мэдэдэггүй юм гү, али өөһэдынгөө эмхи зургаануудай гаршаг харанагүй гээшэ гү?

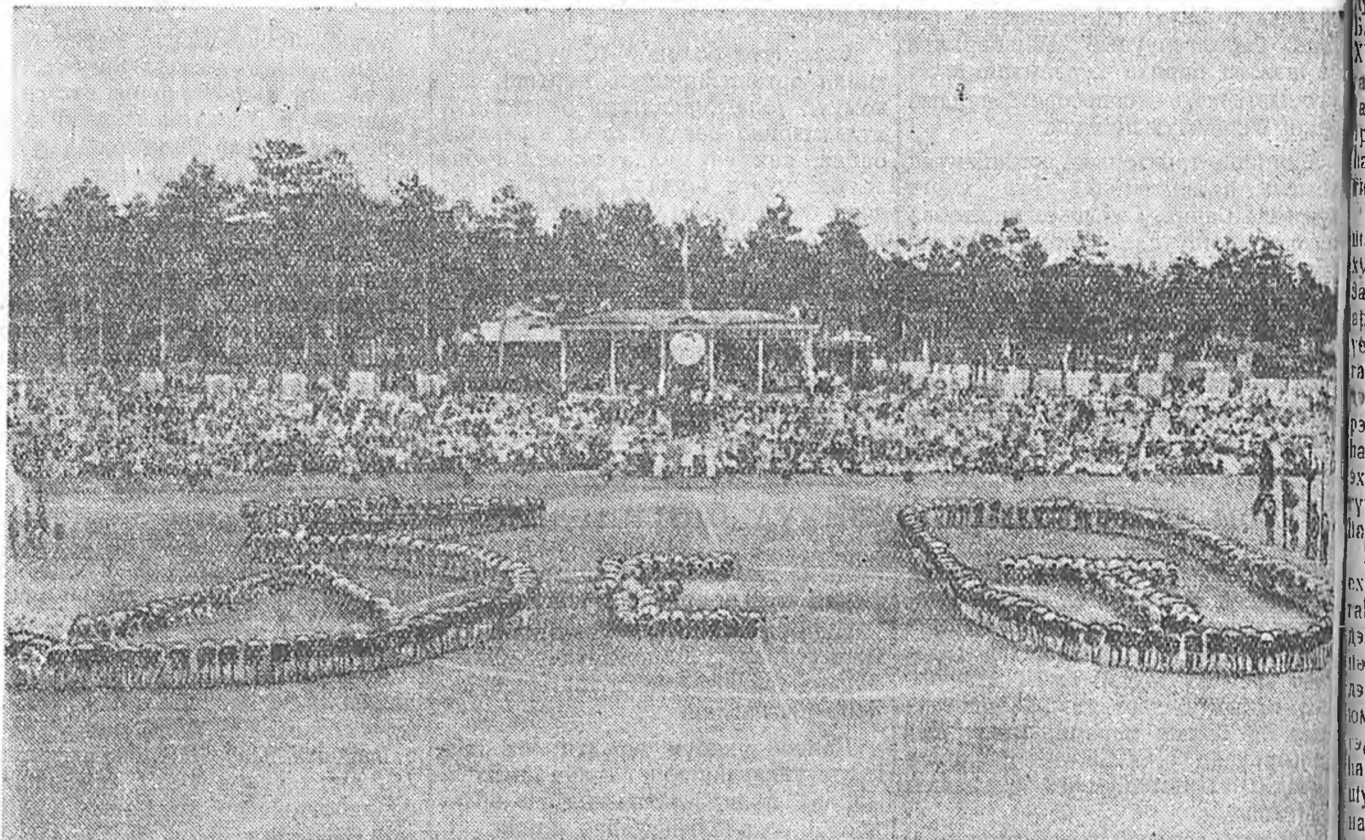

БМАССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадион дээрэ республикын 30 жэлэй ойе һайндэрлэлгэдэ олон тоото спортивна общестовуud элдэб физкультурна номернуудые харуулба.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Ажалай резервнүүд» гэһэн һайндуранай спортивна общестовынхид физкультурна номер харуулжа байна.

М. Минеевэй фото.

Нютагай промышленностие тодорхойгоор хүтэлбэрилхэ

Ажалшадай депутадуудай городской Советэй хоёрдохи сессиhээ

лан-Удын городской Советэй ан болоhон ээлжээтэ хоёрдохи и дээрэ «Нютагай ба коопера-а промышленностиин городской приятинуудай хүдэлмэриин дал ба тэрэнийе hайжаруулха жээнүүд тухай» гэhэн асуудал шэн хэлсэгдэбэ.

Нютагай промышленностиин ба оборилгын кооперациин пред-ятинуудта промышленна про-ии үйлэдбэрилгые табанжэл соо тухай процентээр ехэ болгохо. агай Советүүдэй зүгhөө нюта-промышленностие ба олзобо-тын кооперацие хүтэлбэрилгэ гадхаха» гэжэ партиин XIX дын директивэнүүд соо табиг-ан зорилгонуудай хэр зэргээр үүлэгдэжэ байhаниие бидэнэр өө хаража үзэхэ болообди, — энэ асуудалаар элидхэл хэ-тус Советэй гүйсэдкомой тү-лэгшын орлогшо депутат У. Н. жиев хэлэбэ.

ргэн хэрэглэлэй эд бараа үйлэд-илхэ үнгэрэгшэ 4 hарын түсэ-городой аяар 11 предприяти ргээгүй байшоо. Тэрэ тоодо ме-ьнэ фабрика, горпромкомбинат, таллоширпотреб» завод болон оборилгын хэдэн артельнууд ю. Тэдэнэр аяар 850 мянган эригэй үргэн хэрэглэлэй эд ба-арад зондоо дутуу үгэhэн бай-Тэрэ тоодо, үхибүүдэй гутал, ель, чемодан, түмэр кровать, вальник гэхэ мэтын арад зоной үшын ээлжээндэ хэрэглэдэг нүүдые дутуу үйлэдбэрилhэн ха юм.

еспубликанска болон городой элэй предприятинуудай оло-нь ажалай бүтээсые дээшэлүүл-түсэбөө дүүргэнэгүй. Тиин мүн ртиментынгшье талаар түсэбөө ргэдэг предприяти тон үсөөн на. Зарим предприятинуудай шанартайгаар гаргаhан про-ци худалдаан болодоггүй тула азинуудай таhагууд дээгүүр тоо-до даргагдажа хэбтэдэг барим-ууд олоор үзэгдэнэ.

анай эндэхи материалнуудые эд ашаглажа, ажалшадай түнын ээлжээндэ хэрэглэдэг эд аа элбэгээр, эрхим шанартай-үйлэдбэрилхэ арга боломжо прияти бүхэндэ бии. Теэд олон дприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд рческо үүсхэлгүйгөөр, хайша хэ-ажалладаг дээрэhээ ядахадаа ргдаhан хубсаhа хатаахада хэ-лэдэг модон хабшуурнуудые, омысло гэхэ мэтын жэжэ зүйл-дые ондоо областьнуудhаа асар-үндэр сэнтэйгээр худалдадаг на.

ородской Советэй депутадууд ко, Болсохоев гэгшэдэй хүтэл-илдэг промышленна томо пред-ятинууд нютагай промышлен-тьда техническэ ба практическа аламжа үзүүлхэhээ байтагай, эдөө үргэн хэрэглэлэй эд бараа эдбэрилхэ гүрэнэй даалгабариие үргэлжэ таhалдуулна. Тиихэдэ ла заhабарилгын завод (дирек-ынь нүхэр Крутояренко) үргэн хэрэглэлэй нэгэшье зүйлэй эд бараа үйлэдбэрилнэгүй. Союзно-республиканска мэдэлэй предприятинуудта металлай үлэгдэлнүүд ехэ бии. Теэд, энээнээ нютагай промышленностиин предприятинуудта үгэнгүй, «Главторчерметын» организацинуудта тушаадаг гү, али миин хаядаг байха юм.

Үйлэдбэриин новаторнуудай, стахановецуудай творческо үүсхэлые дэмжэн, эрхим шанартай продукци үйлэдбэрилхэ, түүхэй эд, материалнуудые болон электроэнерги алмахын түлөө социалистическэ мүрысөө эрхилдэг коллективүүд үшөөл үсөөн байна. Сталинска шангай лауреадууд А. Чутких, Л. Корабельникова, А. Жандарова болон О. Агафоновагай методуудые халан абаха талаар Кировэй нэрэмжэтэ олзоборилгын артелиин коллективhээ ондоо ямаршье коллективтэ эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулагданагүй.

Гүрэнэй түсэб—хуули мүн. Тиимэhээ энэ түсэб заатагүй дүүргэгдэхэ ёhотой юм гэhэн сурталаар коллективэйнгээ гэшүүдые хүмүүжүүлхэ, тэдэнэй харюусалгые дээшэлүүлхэ хэрэгтэй. Городой предприятинуудта ажалладаг хүдэлмэришэдэй аяар 25 процентнь үдэр-халаанайнгаа нормые дүүргэдэггүй байна.

Эдэ бүхы ехэ дутагдалнуудай элитэ байбашье, элидхэл тушаа сесси дээрэ үгэ хэлэhэн Советэй депутадууд **Грушевский**, **Маркова**, **Митрофанов**, **Ткаченко**, горпромкомбинадай директор **Хацанов**, Железнодорожно районой Советэй гүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшо **Десяткин** болон бусад хүдэлмэриингөө дутагдалнуудта ёhотой сэгнэлтэ үгэжэ шадабагүй, харин: «энэ байдалые хараадаа абахабди», «гээгдэлээ усадхахабди» гэhэн хооhон найдуулгаар үгэнүүдээ хизаарлаба.

Нютагай промышленностиин ба олзоборилгын кооперациин предприятинуудай ажал-ябуулгада хиналта, шалгалта саг соонь хэжэ байха ёhотой городской ба районно Советүүдэй гүйсэдкомуудай, тэдэнэй промышленна таhагуудай обор нобшо хүдэлмэри сесси дээрэ шангаар шүүмжэлэгдээгүй байшоо.

Нютагай промышленностиин предприятинуудые шэнэ техникээр механизацилгые үргэлжэлүүлхэ, тэрэнэй ба хүдэлмэришэдэй хүсые зүбөөр эмхидхэжэ, гүйсэдөөр ашаглаха, социалистическэ мүрысөө бүри үргэдхэхэ, новаторнуудай методые бүгэдын шадабари болгохо гэжэ предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэдые уялгалаагүй. Юрэнхы, урдын хидаа аб адли шиидхэбэри баталжа абаад, сесси хүдэлмэреэ түгэсхэбэ.

Районуудай партийна организацинууд нютагай промышленностиин предприятинуудай ажал-ябуулгые hайнаар хинан шалгажа, предприятинуудай хүдэлмэриие үндэhөөрнь шэнэдхэн табижа, hара ба квартал бүри түсэб даалгабаряа бэелүүлхэ хэрэгтэнь тэдэнэртэ туhалха зэргэтэй.

Улан-Удын судна заhабарилгын заводой фрезеровщик Дмитрий Хохряков гэгшэ үдэр бүриингөө нормые 170—180 процент хүрэтэр дүүргэнэ.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Д. Хохряков детальнуудые үйлэдбэрилжэ байна.

А. Кузнецовой фото.

РЕДАКЦИДА ЕРЭҺЭН БЭШЭГ

Нүүдэл наймаа муугаар эмхидхэгдэнхэй

Сэлэнгын аймпотребсоюзай Убукунска сельпо муугаар хүдэлмэрилнэ. Сельпогой магазинуудта эд бараанай ба эдеэ хоолой зүйлнүүд ехэ хомор байдаг. Тус сельпо 1953 оной нэгэдэхи кварталай эд бараанай эрьесын түсэб дүүргээгүй.

Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой дэргэдэхи магазин хоёр hарын турша соо хаалтатай байгаа. Кировэй нэрэмжэтэ колхоздохи магазинай продавец Батышев магазинаа дуратай сагтаа нээдэг ба хаадаг юм. Сельпогой дежурна магазинда (продавецынь Капустина) хүдэлмэрилхэ саг мүн лэ сахигдадаггүй байна. Һүүлэй үедэ тус магазинуудта ниткэ, махорко ба бусад зүйлнүүд ехэ хомор байна. Мүн магазинуудта ажахын хэрэгсэлнүүд үгы шахуу юм.

Сельпогой тоо бүридхэл муугаар табигданхай. Тиимэhээ эндэ гүрэнэй зөөриие хулгайлха ба үрихэ ушарнууд үзэгдэнэ.

Эндэхи магазинуудай продавецүүд нүүдэл худалдаа наймаа эмхидхэнэгүй. Колхозуудай бригада ба фермэнүүдээр үбэлэй үедэ нүүдэл худалдаа наймаан абаашагдаагүй. Мүнөөшье полевой хүдэлмэриин үедэ колхозниугуудые эд бараанай ба эдеэ хоолой зүйлнүүдээр гүйсэд хангахын тула нүүдэл наймаа эмхидхэхэ гэжэ хэншье hаналаа табинагүй.

Сельпогой түрүүлэгшэ нүхэр Красноярсв колхозниугуудай эрилтые хангаха бэзэ гэжэ найдагдана.

В. Бадашкеев.

„БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭНДЭ" БЭШЭҺЭНЭЙ ҺҮҮЛЭЭР

„Радиоузел муугаар хүдэлмэрилнэ"

Иимэ гаршагтай бэшэг манай газетын апрелиин 21-нэй номерто толилогдоо hэн. Баргажанай аймагай Баян-Гол тосхондохи радиоузел муугаар хүдэлмэрилнэ, радиоузелые даагша нүхэр Кондаков ажалдаа хайша хэрэгээр хандана гэжэ энэ бэшэг соо хэлэгдэhэн байгаа.

Статья соо заагдаhан баримтанууд булта зүб байба. Радиоузелай хүдэлмэриие hайжаруулха талаар зохихо хэмжээ абтаа. Даалгабарита ажалдаа муугаар хандаhанайнь түлөө радиоузелые даагша нүхэр Кондаковто административна зэмэ тохогдоо. Энээн тухай манай редакцида радио-трансляционно станциин дирекциин начальник, хэлхеэ холбооной 3-дахи рангын директор нүхэр Климов мэдээсэбэ.

„Ажалта үдэрые зүбөөр гаргашалха"

Манай газетын апрелиин 7-ной номерто толилогдоhон статья соо Курумканай аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой правлени ажалта үдэрые гам хайрагүйгөөр гаргашална, колхозой шалгалтын комисси ажалта үдэрэй ямараар гаргашалагдадагые наринаар шалгажа үзэнэгүй гэжэ хэлэгдэhэн байгаа.

Манай редакцида Курумканай аймсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Батуевай мэдээсэhэнэй ёhoop, статья соо хэлэгдэhэн баримтанууд булта тодорoo. Тус статья аймгүйсэдкомой заседани дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ, Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо ажалай эмхидхэлые hайжаруулха ба ажалта үдэрые зүбөөр гаргашалха талаар тусхай тогтоол абтаа. Колхозой шалгалтын комиссиин түрүүлэгшэ нүхэр Гергеновтэ hара бүри ажалта үдэрэй ямараар гаргашалагдажа байhые нарнаар сахиха гэжэ заагдаhан байна.

Агуухэ эрдэмтын музей соо

(К. А. Тимирязевай түрэhөөр 110 жэлэй ойдо)

Манай Эхэ ороной столица Москвада Грановскиин үйлсөөр № 2 байшангай нэгэ квартира соо арадай агуухэ эрдэмтэ-биолог Климент Аркадьевич Тимирязевай музей нээгдэнхэй. Тус байшан соо агуухэ эрдэмтэ hүүлшынгээ хорин жэлые үнгэргэhэн байна. Ородой агуухэ биологой түрэhөөр 110 жэлэй ой тэмдэглэхэсэ байгаа үдэрнүүдтэ столицын ажалшад, эрдэмтэд, студентнэр, hурагшад, сэрэгшэд угаа ехэ hонирхолтойгоор Климент Аркадьевичын творческо ажал-ябуулгатай танилсанад.

...Һаруул сэбэр комнато соо бэшэгэй томо гэгшын стол, хажуудань номуудай шкаф байна. Мүн этажеркэ, тумбочка дээгүүр олон номууд табяатай. Энэ номуудые элитэ эрдэмтэ өөрынгөө научна хүдэлмэри бэшэхэдээ хэрэглэдэг байгаа юм. Энэ комнато соо ажаллажа байхадаа агуухэ эрдэмтэ нилээд олон үнэтэ зохёолнуудые бэшэжэ ородой наукада шэнэ оруулалта хээ. Эдэ зохёолнуудайнь тоодо «Биологидохи түүхын метод», «Мүнөө үеын естествознаниин шухала зорилгонууд» гэжэ сборник ба бусад зохёолнууд оролсоно. Естествознанида тэрэ үедэ дэлгэрэнхэй байhан элдэб буржуазно-реакционно шэглэлнүүдые элирхэйлэн шүүмжэлhэн «Наука ба демократи» гэжэ хүдэлмэриие К. А. Тимирязев эндэ бэшэhэн байна. Эрдэмтын тус хүдэлмэриие В. И. Ленин үндэрөөр сэгнэhэн байгаа. Тус номдо hайшаалтай сэгнэлтэ үгэhэн Владимир Ильичын бэшэгэй копи тусхай витринкэ соо байна.

Мүн ородой агуухэ эрдэмтын гайхамшагта ажал-ябуулгые харуулhан олон документнүүд, фотографинууд музейдэ бии. Тимирязевай хэhэн шэнжэлгын хүдэлмэринүүд тусхай папканууд соо байна. Агуухэ эрдэмтын 50 гаран жэл соо бэшэhэн «Наран, ажабайдал ба хлорофилл» гэжэ номынь стол дээрэ табяатай. Энэ хадаа эрдэмтын бэшэhэн hүүлшын ном гээшэ. К. А. Тимирязев Россиин ба хари гүрэнүүдэй элдэб олон научна общестнонуудай хүндэтэ гэшүүниинь байhан юм. Тус обществонуудай гэшүүнэй 40 шахуу дипломууд музейдэ хадагалагданхай. Мүн эрдэмтын элдэб хэрэгсэлнүүдшье бии.

Ородой агуухэ эрдэмтэ К. А. Тимирязевай алдар солые советскэ арад хэзээдэшье мартахагүй. Тэрэнэй нэрээр Московско хүдөө ажахын академи нэрлэгдэнхэй. Энэ хадаа хүдөө ажахын үндэр мэргэжэлтэдые бэлэдхэдэг манай орон доторхи эгээл томо дээдэ hургуули юм.

Тус академидэ Советскэ Союзай олонациональна арадай хүбүүд ба басагад hуралсана. Тэрэ тоодо манай Бурят-Монголой республикаhаашье ерэhэн студентнэр ба аспирантнар олон бии. Тимирязевай нэрэмжэтэ хүдөө ажахын академи үндэр мэргэжэлтэ кадрнуудые бэлэдхэдэг кузница болонхой.

Б. Дондоков.

АЖАЛАЙ ҮНДЭР БҮТЭЭСЭ ТУЙЛАНА

1938 он. Дээдэ Березовкын хирпиисын завод hаяхан бодхоогдожо, үшөөл ашаглалгада ороодүй байгаа hэн. Хүдэлмэришэдэй үсөөн тула хүндэ байдал тохёолдоhон юм. Эгээл энэ үедэ холын Ага нютагhаа залуухан бурят басаган ерэжэ, заводой хүдэлмэришэдэй тоодо ороо бэлэй. Цырма Тарбаевна Жапова бага наhанhаа хойшо заводто ажаллахые дуралдаг hэн. Энэ хүсэлынь бэелүүлэгдэбэ. Тэрэ басаган формовочно цехтэ оробо.

— Ши манай эбтэй эетэй бүлэдэ ажаллаха болоо гүш? — гээд дунда зэргын бэетэй хүн урдаhаань энеэбхилэн угтаба. Тингэжэ халаанай мастер Иван Егорович Барановтай Цырма Тарбаевна эгээн түрүүн танилсаа бэлэй.

— Ши энэ хүнтэй хамта ажаллахаш гээд, — отологдоhон хирпиисэ обтой түргэнөөр сүлөөлжэ байhан 50 шахуу наhанай эхэнэр тээшэ мастер зааба.

Тэрэ сагhаа хойшо 15 жэл үнгэрөө. Нүхэр Жапова заводой эрхим стахановецуудай нэгэн болотороо ургаа.

...1953 оной май hарада заводой капитальна заhабарилга дүүрэбэ. Хирпиисэ галдадаг цех соо болоhон үйлэдбэриин зүблөөн дээрэ заводой партийна организациин секретарь нүхэр Загузин ингэжэ хэлээ: «манай заводой хүдэлмэришэд республикынгаа 30 жэлэй hайндэрые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө тэмсэжэ байна. Энэ зорилгоёо hайн ойлгоhон мастер Барановай халаанайхид ажал хүдэлмэри дээрээ амжалта туйлан, социалистическэ мүрысөөндэ түрүүлжэ ябана. Тус халаанай хирпиисэ ябталан табигша Цырма Жапова үдэрэйнгөө нормые 200—230 процент дүүргэжэ, бусадта үльгэр жэшээ харуулна. Мүнөө тэрэ хадаа 1955 оной даалгабаряар ажаллажа эхилээ. Энээнhээ жэшээ барандаа абаха ёhотойбди».

Халуун галаар амилhан гүнзэгы пеэшэнэй дэргэдэ эршэтэ ажал бусална. Хөөрүү хүнэй ядалсамаар халуун охин сорьёлно. Энэ аюултай охин бэшэ, харин ажалай охин гээшэ. Тэндэ тортог болонгоhон хара хүхэ халаадтай 40 гаран наhанай эхэнэр бушуу түргэнөөр хирпиисэнүүдые ябталан, эрхим шанартай, барилгада хэрэгтэй хирпиисэнүүдые тээhэн вагонеткэнүүдэй ерэхэдэнь, тэдэниие хэдыхэн минута соо сүлөөлжэ, hөөргэнь бусаана. Тэрэ үедэ мастер орожо ерээд, ингэжэ хэлэнэ:

—Цырма Тарбаевна, яагаа обтойхоноор ордоhолон ажаллана гээшэбши, гарнуудайшни хүдэлжэ байхыень харахадаа, механизмуудай хүдэлсэ гэжэ hанаандам ороодхино.

—1938 ондо баруун гарыем барижа, эрхим хүдэлмэришэдэй нэгэн болохые хүсэhэнөө мартаа гүт, Иван Егорович?, — гэжэ стахановка Жапова харюусана. — Түрэл республикынгаа 30 жэлэй ойе ажалай үндэр амжалтаар угтаха хүсэлэнтэйб, юун гэжэ hананабта, Иван Егорович?

—Зүб даа, ехэ зүб!—гэжэ мастер Баранов харюусана.

Галай охиной орохо забhартайгаар хирпиисэнүүдые хэрээhэлүүлэн табилгада Жапова ехэ дүршэлтэй болонхой. Гантаhан, муугаар хэблэгдэhэн нэгэшье хирпиисэ табидаггүй, тэрэниие гологдоhондо тооложо, гэдэргэнь бусаадаг заншалтай. Иигэжэ гансал эрхим шанартай продукци үйлэдбэрилнэ.

Нүхэр Жапова өөрынгөө үндэр бүтээсэтэ ажалаар завод соогоо хүндэтэй болонхой, заводой дирекциин зүгhөө хэдэн грамотада ба үнэтэ шангуудта хүртэhэн байна.

Мүнөө нүхэр Жапова үдэрэйнгөө нормые 200—250 процент хүрэтэр дүүргэжэ, республикынгаа ойе эрхим бэлэгтэйгээр угтаhан байна.

Н. Цынгуев.

Комбинадай түрүү бригадада

Нина Мудровагай хүтэлбэрилдэг, консервэ үйлэдбэрилэгшэдэй бригадада ошобобди. Саhан шэнги сагаан халадуудые ба малгайнуудые үмдэhэн эхэнэрнүүд арбан минута үнгэрхэтэй хамта, мянгаад банка консервэ үйлэдбэрилнэ.

1945 ондо арбан табатайхан басаган Нина Мудрова мяха-консервын комбинадта ерэжэ, консервэшын мэргэжэл шудалжа эхилээ hэн.

Комбинадай хүдэлмэришэдтэ хүндэтэйгөөр хүлеэгдэhэн, али болохоор дэмжэгдэhэн энэ басаган консервэ үйлэдбэрилэгшын мэргэжэлые богонихон болзор соо гүнзэгыгөөр шудалжа, уданшьегүй эрхим стахановецуудай зэргэдэ жагсаhан байгаа. Дайнай хойто тээхи табанжэл соо Нина Мудрова долоон жэлэй нормо эрхим шанартайгаар дүүргэжэ, суурхаhан байна.

Эршэтэ ажалаараа нэгэнтэбэшэ шалгарhан, эрхимүүдэй нэгэн болоhон энэ басаган мүнөө консервэшэдэй конвейерна бригадын бригадираар томилогдоод, элдэб мэргэжэлтэй 30 хүдэлмэришэдhөө бүридэhэн бригадые тэрэ шадабаритайгаар хүтэлбэрилнэ. Тэрэ хадаа хүдэлмэришэдэйнгөө хүсые зүбөөр эмхидхэхэ, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ, эрхим шанартай продукци үйлэдбэрилхэ, тэрэнэй өөрын үные химдаруулха асуудалнуудта онсо анхарал хандуулна.

Нина басаганай үнэтэ үүсхэл бүхэниие коллективэйнь гэшүүд халуунаар дэмжэнэ. Энээнэй ашаар тус бригада комбинадай цехүүдэй хоорондо үргэнөөр дэлгэрhэн социалистическэ мүрысөөндэ хододоо түрүү hуури эзэлжэ ябадаг болоо.

Үнгэрэгшэ 1952 ондо тус бригада 16 hарын даалгабари дүүргээ. Тиихэдэ бригадир Нина Мудрова 18 hарын нормо дүүргэжэ, комбинадай дирекциин, парткомой ба завкомой Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаа hэн. Бригадын гэшүүд эдэ амжалтануудаараа зааханшье hанаагаа амарангүй, харин улам эршэтэйгээр ажаллажа байна.

Бүхы коллективээрээ үндэр бүтээсэтэйгээр ажалладаг болоhон энэ бригадада «Стахановска бригада» гэhэн нэрэзэргэ олгогдоо.

Нина Мудровагай хүтэлбэрилдэг консервэшэдэй бригадын гэшүүд вахтада жагсаад, горьтой амжалтануудые туйлаа. Социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлhэн тус коллектив абаhан уялгадаа харюусалгатайгаар хандан ажаллаhанай эсэстэ түүхэй эд болон материалнуудые схээр алмажа шадаа.

Г. Артемов.

еспубликын загаhанай промышленность—шэнэ табанжэлдэ

оветскэ засагай үедэ Бурят-голдо загаhанай томо промыш-ность түргэнөөр хүгжэhэн бай-

ибириин үнэтэй сэнтэй загаhан, оо тээ хаанашье байдаггүй ому-р элбэг байhанаараа Байгал ай үниинhөө хойшо хүн зоной хүсэл татадаг байhан юм. гал дээрэ загаhа барилга бүри III зуун жэлдэ эхилhэн бай-Загаhанай олзоборилгын гол рнууд монастырьнууд болон ядатор-купецүүдэй гарта бай-юм. Загаhашадай ажабайдал эдэ тон муу байгаа.

оветскэ засаг Байгалай загаhа-ай ажабайдалые үндэhөөрнь илгаа. Загаhа олзоборилгын га-нууд өөрынгөө бодото эзэдэй—дай гарта оронхой. Түрүүшын нютагай зонhоо бүридэhэн за-ашадай артельнүүд найгаар хү-мэрилдэг байгаа. Хожомынь гү-эй предприятинууд болон загаай колхозууд олзоборилго хэжэ лэн, загаhа барилгын зэбсэ-лые жэлhээ жэлдэ нарижуулан жаруулдаг байгаа.

хэгэ оронoo хамгаалгын Агуу-дайнай hүүлэй жэлнүүдтэ за-барилгын хэмжээн нилээд элээ, Загаhа барилгые түргэ-дээшэлүүлхэ тушаа хэдэ хэ-шухала хэмжээнүүд абтаhан Загаhа искусственнаар үдхэл-түрьhөө хаяхаяа гараhан загаудые харууhалалга гурим-агдаhан байгаа. Гансахан дай-hүүлэй табан жэл соо искусс-на аргаар нэгэ миллиард ша-омулиин жараахай үдхэгдэhэн а юм.

47 ондо загаhа барилгаар дай-урдахи 1940 оной хэмжээн агдаhан, харин 1950 ондо энэ хэмжээн нилээд ехээр үлүүлэгдэhэн байгаа.

Манай республикын загаhанай олзоборилгын техническэ зэбсэгжэлгэ 1950 онhоо хойшо илангаяа ехээр ургаhан байха юм. Моторно онгосонууд болон катернууд олошоржо, загаhашадай посёлогууд электрификацилагдажа, загаhа барилгын шэнэ шэнэ зэбсэгүүд хэрэглэгдэжэ, мэргэжэлтэй кадрнууд олошоржо байна.

Дайнай урдахи 1940 онтой жэшээлбэл капиталовложени дүрбэ дахин дээшэлээ. Губшуур татадаг электролебедконууд бии болоо. Губшууртай моторно онгосонууд олошороо, «Капрон» гэжэ шэнэ торгон губшуурнууд ашаглагдана. Энэнь миин утаhан губшуурта орходоо 3—4 дахин ехэ загаhа бариха арга олгодог юм.

Загаhа барилгын моторно флодой хэмжээн 1952 ондо 1950 онтой жэшээлбэл 20 дахин ехэ болоо, тиихэдэ 1953 ондо бүхы губшуурта олзоборилго дүүрэнээр механизировалэгдэхэ юм.

Загаhа абалгын пунктнуудта үhые hорон абалга, мүльhэ буталалга машинаар хэгдэдэг болонхой. 1952 ондо эдэ предприятинуудай энергетическэ база 1945 онтой жэшээлбэл 11 дахин шахуу ургаа.

Консервнэ заводууд шэнэ автоматическа зэбсэг түхеэрэлгэтэй боложо, 1940 онтой жэшэбэл консервэ бүтээн гаргалгаяа хоёр дахин шахуу дээшэлүүлхэ аргатай болоhон байна.

Механизаци нэбтэрүүлhэнэй ашаар предприятинууд дээрэ хүдэлмэришэдэй тоо 1945 онтой жэшээлбэл 24 процентээр үсөөн болоо. Мүн энэ зуура, нэгэ хүдэлмэришэн продукциингаа үнэ сэнгэй талаар ажалайнгаа бүтээсые 30 процентээр дээшэлүүлбэ.

Загаhашадай материальна ажана байдал хэлбэришэгүйгөөр ургана.

Шэнэ кадрнууд —ажалай түрүүшүүл, новаторнууд ургажа гаранхай. Жэшээнь, загаhые ставной губшуураар барижа эхилhэн ажалай новатор Петр Захарович Цибан гэгшэ жэл бүри нормоёо үлүүлэн дүүргэнэ. Тусхай эмхидхэгдэhэн курсанууд дээрэ нүхэр Цибан өөрынгөө дүй дүршэлые 35 хүнүүдтэ дамжуулhан байха юм. Усть-Баргажанай комбинадай бригадир Стулев, Нижне-Ангарска загаhанай комбинадта хүдэлмэрилдэг нүхэр Власов гэгшэд тэрээнэй дүй дүршэлые үйлэдбэрилдэ амжалтатайгаар нэбтэрүүлжэ байна.

Горячинска загаhанай заводой нүхэр Козунов гэгшын хүтэлбэрилдэг бригада электрическэ хүсэ хэрэглэжэ, загаhа барилгые анха түрүүн шудалhан байгаа. Яруунын загаhанай заводой нүхэр Орловой хүтэлбэрилдэг комсомольско-залуушуулай бригада губшууураар мүльhэн доогуур загаhа баридаг дүй дүршэл амжалтатайгаар шудалаа. Мүнөө тэдэнэр жэлэйнгээ түсэбые дүүргээд, 1954 оноойнгоо түсэбые дүүргэжэ байна.

Һайн шанартай продукци бүтээн гаргахын түлөө мастернууд Суворова, Будреев, Куржумов гэгшэдтэ хоёрдохи зэргын мастернуудай нэрэзэргэ олгогдонхой. Партиин XIX съездын баталан абаhан директивэнүүдээр загаhанай промышленностиие саашадань хүгжөөхэ ехэхэн перспективэ нээгдэнхэй. Табадахи сталинска табанжэлэй эсэстэ загаhа барилга, илангаяа буйлуулга дүүрэнээр механизацилагдаха юм.

Энэ жэлдэ Нижне-Ангарскын ба Усть-Баргажанай консервнэ шэнэ заводуудай проект зохёогдожо дүүрэхэ юм. Эдэ заводууд үйлэдбэриин бүхы процессүүдые дүүрэнээр механизацилха түсэбтэйгээр баригдаха юм. Тэдэнэй барилга 1955 ондо дүүрэжэ, хүсэниинь мүнөөнэйхидөө орходоо хоёр дахинhаа үлүү дээшээ болохо байна.

Бүхы Байгал далай дээрэ загаhанай ажахыда рефрижераторна флот шэнээр байгуулагдажа эхилэнхэй. 1953 ондо эдэ хүдэлмэринүүд үргэлжэлэгдэхэ ба механическа холодильнигтай суднанууд бии болохо байна.

Табанжэлэй эсэстэ загаhа тушаан абалгын пунктнууд бүгэдэ механизацилагдажа, өөрынгөө гаргадаг загаhанай товарна ассортиментые тон ондоо болгожо шадаха юм. Нэн түрүүндэ хүргэhэн, сонгооhон, багаар дабhалhан загаhан тэндэhээ ябуулагдаха юм.

Загаhашадта гэр байрануудые бариха хэрэгтэ ехэхэн анхарал хандуулагдаха байна. Усть-Баргажанай Гремячи тосхонууд шадар загаhашадай шэнэ посёлок байгуулагдана. Бүхы предприятинууд дээрэ гэр байрын фонд нилээд дээшэлүүлэгдэхэ юм. 1953 онhоо эхилжэ загаhашадта далайн эрьеэр типовой хамтын байранууд баригдаха байна.

Загаhанай промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд партиин XIX съездын директивэнүүдые халуун баяртайгаар угтажа, инаг hайхан Эхэ оронойнгоо энхэ тайбан байдалай түлөө бүри hайнаар хүдэлмэрилхөөр дүүрэн шиидэнги байдаг.

А. Степачев,
Байкалгосрыбтрестые эрхилэгшэ.

Корейскэ Арадай армиин санитарканууд шархатаһан сэрэгшэдтэ түрүүшын медицинскэ туһаламжа үзүүлжэ байна.

ТАСС-эй фотохронико.

КОРЕЙДЭХИ СОБЫТИНУУД

АРАДАЙ АРМИИН ГЛАВНА КОМАНДОВАНИИН МЭДЭЭСЭЛ

ПХЕНЬЯН, июниин 1. (ТАСС). Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын Арадай армиин Главна командовани мүнөөдэр иигэжэ мэдээсэбэ:

Үнгэрһэн үдэр бүхы фронтнууд дээрэ ямаршье хубилалтанууд болоогүй.

Мүнөөдэр манай зенитнэ частьнууд ба дайсанай самолёдуудые агнан буудагшад дайсанай 3 самолёт унагаажа, 2 самолёдыень гэмтээгээ.

Эб найрамдалай Пактын түлөө!

ПАРИЖ, июниин 1. (ТАСС). Эб найрамдал хамгаалха арадуудай Конгрессэй шиидхэбэринүүдые дэмжэхын түлөө хүдэлөөн Франци дотор улам үргэнөөр дэлгэржэ байна. «Юманите» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, олон городуудай ба һуурин газарнуудай муниципальна соведүүд боннско ба парижска сэрэгэй договорнуудые французска парламентын ратификацилгада эсэргүү, Корейдэ ба Индо-Хитадта дай зогсоохын түлөө, арсалдаата асуудалнуудые эбэй ёһоор шиидхэхын түлөө агууехэ гүрэнүүдэй түлөөлэгшэдэй зүблөө зарлаха гэбэ. Советнигүүд-коммунистнуудай дурадхалай ёһоор, Шер департаментын генеральна совет резолюци баталан абаа, агууехэ гүрэнүүдэй хоорондо эб найрамдалай Пакт баталха гэжэ тэрээн соогоо эринэ. Советнигүүд-социалистнууд, радикалнууд, «дулдыдангибэшэ нюурнууд», МРП гэжэ католическа партиин гэшүүд коммунистнуудтай хамтадаа энэ дурадхалай түлөө голосовалаа.

Һаяхан французска эхэнэрнүүдэй, тэрэ тоодо Вьетнамска демократическа республикада эсэргүү дайнда хүбүүдэйнь наһа бараһан эхэнүүдэй делегаци национальна суглаанда ороо. Тус делегацие депутатка Мадлена Марзэн угтан абаа. Коммунистическэ парти Индо-Хитадта дай зогсоохын түлөө саашадаашье тэмсэхэ юм гэжэ коммунистнуудай парламентска бүлэгэй үмэнэһөө Марзэн французска эхэнүүдые найдуулба.

Социалистнуудай парламентска бүлэгүүд, МРП, РПФ энэ делегацие хүлеэн абахаяа арсаба. Эб найрамдалые ба хүдөө ажахые хамгаалхын түлөө тэмсэлэй тарящадай национальна комитедэй бюрогой заседани үсэгэлдэр Парижда болоо. Корейдэ ба Индо-Хитадта дай зогсоохын түлөө, арсалдаата бүхы асуудалнуудые эбэй ёһоор шиидхэхын түлөө, боннско ба парижска сэрэгэй договорнуудые ратификацилгада эсэргүү, «Франциин политикые бүрин гүйсэдөөр хубилгахын» түлөө кампаниие тарящадай дунда ябуулха гэжэ шиидхэгдээ.

«Зэбсэглэлгэтэй ба дайнтай холбоотой угаа ехэ хохидолнууд тарящадые үгырүүлэн хооһоруулжа байна гэжэ французска тарящад улам ехээр ойлгон абажа байна» гэжэ тарящадай национальна комитедэй шиидхэбэри соо хэлэгдэнэ.

Энэ бюро хадаа «эб найрамдалай ба хэлсээнүүдэй түлөө» национальна конференцидэ хабаадаха гэжэ шиидэбэ. Эб найрамдалай национальна Совет июниин 27—28-да энэ конференциие үнгэргэхэ гэжэ хараалаа.

Франциин республиканска залуушуулай союзай съезд дээрэ

ПАРИЖ, июниин 1. (ТАСС). Прогрессивнэ залуушуулай организациин — Франциин республиканска залуушуулай союзай национальна IV съезд гурбан үдэрэй турша дотор заседани хэжэ, «Монтрей-Су-Буа» гэжэ парижска пригородтэ майн 31-дэ хүдэлмэреэ дүүргэбэ. Оронойо бүхы районуудһаа ерэһэн 800 делегадууд съездын хүдэлмэридэ хабаадаба.

Союзай бюрогой гэшүүн Лео Лоренци Франциин республиканска залуушуулай Союзай хүдэлмэри тухай элидхэл хэбэ. Тэрэ хадаа эб найрамдалай ба демократическа залуушуулай түлөө тэмсэлдэ французска залуушуулай хүсэнүүдые нэгэдхэхэ шухала байһые тэмдэглэбэ. Тэрэ хадаа уласхоорондын хүдэлмэришэн ангиин революционно тэмсэлэй теорёор, марксистско-ленинскэ теорёор залуушуулые зэбсэглэхэ гэжэ уряалаа.

Французска коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй үмэнэһөө съезд Франсуа Бийу гэгшые амаршалаа. «Франциин республиканска залуушуулай союз хадаа французска хүдэлмэришэн ангиин ба бүхы арадай үмэнэ байһан ехэ проблемэ бүхэндэ хамаагүйгөөр нэгэтэшье хандаагүй юм, — гэжэ тэрэ хэлэбэ, — Союзай гол зорилго юуб гэхэдэ, зол жаргалта ерээдүйн түлөө тэмсэлдэнь залуу үетэнэй нэгэдэлые бэелүүлэн, өөрынгөө үүсхэлые гаргажа, эдэ ехэ проблемэнүүдые шиидхэлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадаха болоно».

Энэ съезд Франциин республиканска залуушуулай Союзай хүтэлбэрилхы органуудые һунгаба. Мүнөө түрмэдэ байһан Ги Дюклоне генеральна секретаряар дахин һунгагдаа. Түрмэдэ байһан Луй Байо, Поль Лоран гэгшэд Союзай бюродо һунгагдаба. Съездэ хабаадагшад «Анри Мартэниие сүлөөлхэ!» гэһэн лозунг табиһан ба тэрэниие Союзай национальна комитедэй гэшүүнээр һунгаһан байна.

Эб найрамдал хамгаалха Цейлонско комитедэй түрүүлэгшэ Цейлоной премьер-министртэ телеграмма эльгээбэ

ЛОНДОН, июниин 1. (ТАСС). Эб найрамдал хамгаалха Цейлонско комитедэй түрүүлэгшэ буддын лама Наравила Дхармаратна болбол мүнөө Лондондо байгаа Цейлоной премьер-министр Дадли Сенанайяке гэгшэдэ телеграмма эльгээбэ гэжэ Рейтер агентствын корреспондент Колумбаһаа дамжуулна. Корейдэ дай зогсоохын тула агууехэ табан гүрэнэй конференци зарлаха гэжэ тус телеграмма соогоо гүйнэ.

Телеграмма соогоо комитедэй хүтэлбэрилэгшэд хадаа «Корейдэ дай дары зогсоохо, Корейһээ гадаадын сэрэгүүдые гаргаха гэжэ нацануудай нэгэдэлэй оронуудай премьер-министрнүүдэй зүблөөн дээрэ Цейлоной арадай үмэнэһөө премьер-министрые ехээр гүйнэ. Корейдэ эб найрамдал туйлаха ябадал Цейлоной һалбаран хүгжэхын ба Азиин «арадуудай хүгжэлтын тулада шухала хэрэгтэй юм» гэжэ телеграмма соонь хэлэгдэнэ.

ЛДПГ-гэй табадахи съезд дүүрэбэ

БЕРЛИН, июниин 1. (ТАСС). АДН агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Германиин либерально-демократическа партиин V съезд үсэгэлдэр Дрездендэ хүдэлмэреэ дүүргэбэ. ЛДПГ-гэй түрүүлэгшээр ГДР-гэй премьер-министрын орлогшо Ганс Лох, түрүүлэгшын орлогшонороор — ГДР-гэй арадай палатын түрүүлэгшэ Иоганнес Дикман ба статс-секретарь Вилли Петер Конццок гэгшэд һунгагдаа.

Табадахи съезд хадаа Германиин либерально-демократическа партиин шэнэ уставые баталан абаа.

Шанхайда үхибүүдэй ордон нээгдээ

ШАНХАЙ, майн 31. (ТАСС). Шанхайн үхибүүдэй ордон мүнөөдэр баярай оршон байдалда нээгдэбэ. Сэсэг намаа соо байдаг гоё һайхан ногоон набшаһата газарта ажаһуудаг үхибүүд хадаа сагаан мрамораар хэһэн ордоной бүрин эзэдынь байна. Энэ хадаа урдада гадаадын баяшуулай зугаалан сэнгэдэг газар байһан городой эрхим һайхан байрануудай нэгэн гээшэ.

Энэ ордон хадаа үхибүүдэй оюун бэлигые хүгжөөхэ ябадалда туһалха, үхибүүдэй дунда культурна олониитын хүдэлмэриие ябуулха центр байха ёһотой юм. Энээниие хэхын тула бүхы арга боломжо бии болгогдоо. Энэ ордон олон арбаад мянган номтой, уншалгын хэдэн залтай, кружогуудай байха тусхай байрануудтай, 600 һууритай харалгын залтай, эсэстээ ехэ мэргэжэлтэй хүтэлбэрилэгшэдтэй ба хүмүүжүүлэгшэдтэй байна.

Чехословацка республикада карточна системэ болюулагдаа

ПРАГА, майн 30. (ТАСС). Мүнөөдэр Чехословакиин правительство ба коммунистическэ партиин Центральна Комитет эдеэ хоолой ба промышленна товарнуудта карточна системые 1953 оной июниин 1-һээ хойшо болюулха ба мүнгэнэй реформо хэхэ тухай хуулиин проектые баталан абаа.

Шэнэ хуулиин ёһоор, эдеэ хоолой ба промышленна товарнуудай гүрэнэй розничнэ сэнгүүд июниин 1-һээ хойшо тогтоогдохо ба карточна системэ болюулагдаха байна. Кроной худалдан абаха шадабаринь, тиин хүдэлмэришэдэй ба албахаагшадай бодото салин хүлһэнииинь ургана. Хүдөө ажахын единэ кооперативуудай ба үмсын ажалтай тарящадай олзо доход тэрэшэлэн дээшэлхэ байна.

Июниин 1-һээ эхилээд чехословацка крона алтан болгогдохо ба эгээн тогтууритай мүнгэ — советскэ түхэригтэй сасуулхада, 18 крона 10 түхэригтэй адли болохо байна.

Энэ хуулиин үндэһөөр хуушанай мүнгые шэнэ мүнгөөр һэлгэхэ юм. Тиин нормированна товарнуудай сэнгүүдэй хоорондохи илгаа үгы болгогдохо, единэ сэнгүүд коммерческэ сэнгүүдһээ нилээд бага байха ба нормированна товарнуудай мүнөөнэй сэнгүүдһээ бага зэргэ ехэ байха болоно.

Австралида забастовкын хүдэлөөн болоно

СИДНЕЙ, майн 31. (ТАСС). «Крокен Хилл пропрайетэри компани» гэжэ австралийска ехэ компанида хамаатай, Ньюкаслын районд байдаг шулуу нүүрһэнэй «Джон Дарлинг» шахтын хүдэлмэришэдэй забастовко гурбадахи һараяа боложо байна. Профсоюзна организациин түрүүлэгшын орлогшые шахтын администрациин гаргалгада эсэргүү тэмдэг болгон забастовко эхилээ.

Хоёр һарын турша дотор Ньюкаслын районой олохон шахтануудай хүдэлмэришэд забастовко хэжэ байна.

«Брокен хилл пропрайетэри компани» гэжэ металлургическа компаниин администраци хадаа хүдэлмэриһөө гараха тухай мэдээсэлые «Джон Дарлинг» гэжэ шахтын забастовко хэжэ байһан 500 шахтернуудта эльгээгээ. Гэбэшье, горнягуудай профсоюзуудай федерациин хойто отделениин хүтэлбэрилэгшэд хадаа хүдэлмэриһөөн гараха тухай мэдээсэлые мэдэрхэгүй гэжэ шиидэбэ.

Салин хүлһэ дээшэлүүлхые эриһэн Брисбендэхи сахарна заводой хүдэлмэришэдэй забастовко майн 11-һээ хойшо үргэлжэлжэ байна.

Манай һургуули ба тэрэниие дүүргэгшэд

(Усть-Ордын национальна округһоо ерэһэн бэшэг)

Байгалай хойто талын бурядууд бүхы бурят-монгол арадтай хамта Бурят-Монголой Автономно Советскэ Социалистическэ Республикын анха тогтоһонһоо хойшо 30 жэл болоһоной ойн баярые энэ жэлдэ һайндэрлэбэ.

Алайр гэжэ үргэн ехэ колхозно тосхоной тэг дунда хоёр дабхар мандагар томо байшан тобойжо байдаг. Энэ хадаа Алайрай дунда һургуули гээшэ.

Энэ һургуулиин байшангые Советскэ гүрэн 1928 ондо бариа юм, тэрэ жэлдээ тарящашa залуушуулай һургуули (ШКМ) энэ байшан соо хэшээлнүүдээ үнгэргэжэ эхилээ һэн. 1934 ондо тэрэнэй орондо дунда һургуули нээгдэһэн байна. 1954 ондо Алайрай ажалшад өөрынгөө дунда һургуулиин 20 жэлэй ойн баярые тэмдэглэхэ юм. 30 гаран жэл соо энэ һургуули яһала олон хүнүүдые хүмүүжүүлжэ гаргаа, тэдэнь элдэб янзын мэргэжэлтэд болоо. Энэ һургуули дүүргэжэ гараһан бидэнэр бултадаа анха түрүүн эрдэм ухаанай үндэһэ һууринуудые шудалхадамнай туһалһан һургуулидаа уялгатайбди.

Бидэнэй ажабайдал ондо ондоогоор үргэлжэлөө. Бидэнэй олонхимнай багшанар, агрономууд, врачууд, партийно-советскэ хүдэлмэрилэгшэд, инженернүүд, офицернүүд, артистнууд болонхой.

Республикын ойн баярай урдатээ тус һургуули дүүргэгшэд тухай, мүнөө сагта ажахын ба культурын элдэб һалбаринуудта хүдэлмэрилжэ байгшад тухай хөөрэжэ үгэхэ һанаатайбди.

Жэшээлхэдэ, Василий Алданович Басаевые абая. Үшөө 20-оод онуудта тэрэ эндэхи хоёрдохи шатын һургуули дүүргэһэн юм. КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой эльгээлтээр тэрэ Тимирязевай нэрэмжэтэ хүдөө ажахын Академидэ ороод, 1932 ондо амжалтатайгаар дүүргээ һэн. Тэрээнһээ хойшо 20-оод жэл соо хүдөө ажахын талаар хүтэлбэрилхы тушаалда ажаллана. Мүнөө Швернигэй нэрэмжэтэ томодхогдоһон колхозые тэрэ хүтэлбэрилнэ.

Тус һургуули дүүргэгшэдэй олониинь Б. Зонхоев, Р. Софронов, Р. Шерхунаев болон бусад партийно-советскэ хүдэлмэрилэгшэд болонхой.

Манай һургуулиие дүүргэжэ гарагшад БМАССР-эй габьяата артистнар Юлия Шангина, Буда Вампилов, Мария Степанова гэгшэд, артистнар Владимир Халматов, Михаил Машаров, Петр Николаев, Валентина Бургуева гэгшэд, композитор Гавриил Дадуев, хүгжэмшэд Сергей Архипов, Ардан Зонхоев — эдэнэр искусствын һалбарида амжалтатайгаар ажаллажа байнад.

Тэрээнһээ гадна, полковник М. Махачкеев, подполковник Г. Борисов, майор В. Шагдыров, майор Б. Бужеев, капитан А. Зонхоев, капитан Б. Бадмаев, капитан И. Степанов ба бусад Советскэ Армиин болон МВД-гэй сэрэгүүдэй зэргэнүүдтэ алба хэжэ байна.

Нүгөө зариманиинь инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болоод, манай томо барилганууд дээрэ ажаллана. Жэшээлхэдэ, авиаконструктор В. Чайванов олон жэлэй турша соо Эхэ оронойнгоо авиазаводуудта ажаллажа байна. Тэрэнэй дүү инженер П. Чайванов Москвагай метрополитенэй барилгада хүдэлмэрилнэ. Инженер Р. Машаров Уралда, инженер А. Иринчеев Бодайбодо хүдэлмэрилнэ. Инженернүүд А. Н. Вампилов, А. Р. Вампилов, П. Н. Бурлов, И. С. Доржиев гэгшэд Бурят-Монголой республикада үйлэдбэриин командирнуудаар ажаллана.

Агрономууд В. Тармаев, С. Еланов, В. Козлов, В. Дарханов, зоотехник К. Кузьмин, ветврач Н. Булыгин ба бусад Бурят-Монголой республикын ба Иркутска областиин хүдөө ажахын һалбаринуудта хүдэлмэрилнэ.

Багшанар В. Шагдаров, Н. Иринчеев, К. Алексеева, В. Мохосоев ба бусад дунда һургуулиин директорнүүдээр ажаллана. Энэ һургуулиие дүүргэгшэдэй олониинь научна болон научно-педагогическа ажал-ябуулга эрхилнэ. Эдэнэй дунда түүхын наукануудай кандидадууд Н. Шулунов, Б. Хомхолов ба юридическэ наукануудай кандидат А. Бартанова (Улан-Удэ), философско наукануудай кандидат Н. Назарова (Иркутск), Улан-Удын пединститудай багша И. Дульбинов гэгшэд бии.

Хэдэн 10-аад залуушуул оронойнгоо дээдэ һургуулинуудта эрдэмээ саашадань үргэлжэлүүлжэ байнад. Жэшээлхэдэ, А. Соктоев, А. А. Ждановай нэрэмжэтэ Ленинградска университет дүүргэхээ байна, Н. Кондратов сэрэгэй физкультурна академидэ (Ленинград), Г. Шагдыров—уласхоорондын харилсаануудай институдта (Москва) һурана; Томскын дээдэ һургуулинуудта Г. Мархандаев, К. Мохосоев, М. Мохосоев, Иркутскын дээдэ һургуулинуудта Д. Степанов, Д. Басаев, Н. Мархандаева болон бусад, Улан-Удын дээдэ һургуулинуудта Б. Назаров, Л. Дабалаева, И. Басаева болон бусад һуралсажа байна. Улан-Удэһээ Москва хүрэтэр санаар ябалгада хабаадалсагша Е. Константинова мүнөө КПСС-эй ЦК-гэй дэргэдэхи Дээдэ партийна һургуулида һурана.

Энэ һургуулиие дүүргэжэ гарагшад өөһэдынгөө багшанарые хүндэтэйгөөр дурсажа ябадаг. Тэдэнэйнь дунда БМАССР-эй Гэгээрэлэй министерствын инспектор А. П. Чайванов, БМАССР-эй искусствонуудай габьяата ажал-ябуулагша Р. С. Мэрдыгеев, Улан-Удын багшанарай мэргэжэлые дээшэлүүлхэ институдай хүдэлмэрилэгшэд А. П. Чайванова, Д. Д. Дугар-Жабон ба бусад бии.

Мүнөө энэ һургуулида экзаменууд амжалтатайгаар үнгэржэ байна. Тус һургуулида үнинэй хүдэлмэрилһэн багшанар И. Ф. Ходанович, Н. М. Васильев, М. П. Косых ба бусад залуу багшанараа дахуулан, эрхим амжалтануудые туйлахын түлөө оролдоно.

Доржи Зурбанов, багша, тус һургуулиие дүүргэгшэдэй нэгэн.

Ажал ехэтэй хүдэлмэри механизацилагдана

Хорнин аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозойхид республикынгаа 30 жэлэй ойн урда тээхэнэ электростанци ашаглалгада оруулба. Һаяар энэ станциин хүсөөр пилорама, тээрмэ, электрохайшалалгын агрегат, уһа үгэхэ центробежнэ бэлүүр, зернопульт гэхэ мэтэ хүдэлгэгдэхэ юм.

Мүн тус колхоз электрозерносушилка ба электрын хүсөөр үнеэ һааха аппарат тодхохонь.

Д. Дашипылов.

Электрын гэрэл нособо

Һаяхан Бичурын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо шэнэ электростанци ашаглалгада оруулагдаба. Энэ станцида тодхогдоһон 75 мориной хүсэтэй локомобиль колхознигуудай олохон гэрнүүдтэ электролампочкануудые нособохо ба колхозой ажал ехэтэй хүдэлмэринүүдые механизацилха хүсэтэй юм.

Электростанциин ашаглалгада оруулагдаһан үдэр колхознигууд олоороо сугларжа, митинг болоо. Энэ митинг дээрэ КПСС-эй айкомой секретарь нүхэр Попов электростанцитай болоһонтойнь дашарамдуулан колхознигуудые амаршалһан байна.

Б. Бадмаев.

ДУУНАЙ ҺАЙНДЭР

Ажалшадай депутадуудай Улан-Удын горсовет июниин 14-дэ БМАССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадион дээрэ дуунай һайндэр үнгэргэхэ гэһэн шиидхэбэри гаргаба.

Энэ үдэрые үнгэргэхын түлөө нүхэр Ветлужскийн түрүүтэй тусхай комисси байгуулагдаа.

Н. Левский.

67 мянган дальбараа колхозуудта үгтэбэ

Улан-Удын инкубаторна станци манай республика дотор шубуу үсхэбэрилхэдэ ехэхэн удхашанартай юм. Мүнөө энэ станци республикын дүрбэн томо аймагуудай — Иволгын, Заиграйн, Прибайкальска ба Тарбагатайн аймагуудай колхозуудые тахяагай дальбараануудаар хангана. Инкубаторна станциин түлөөлэгшэд жэлэй эхинһээ хойшо апрель һара болотор тус аймагуудай бүхы колхозуудаар ябажа, договорнуудые баталһан байна.

Инкубациингаа сезониие ту[…] станциин хүдэлмэрилэгшэд һа[…] бэлэдхэлтэйгээр угтаад, 100 үндэгэнһөө 70 дальбараа абахын оронд 78-е абана. Үндэгэн 21 сүүдхын туршада инкубацида байгаад, дальбараа болодог юм. Энэ үедэ 7-до[…] ба 19-дэхи сүүдхэнүүдтэнь шалгажа, дальбараа болохогүй гутаһан үндэгэдые наринаар шалгажа ил[…]даг. Дальбараанууд аймагуудай үгтэхынгөө урда тээ дахин ша[…]гагдажа, имагта элүүр энхэ[…]дынь станциһаа үгтэдэг. Тиимэ[…] дальбараа абадаг колхозуудай з[…]һөө ямаршье гомодол байдаггүй.

Тус станци 152 мянган дальбараа колхозуудта үгэхэ гэһэн түсэб[…]аад, мүнөө 67 мянгые эльгээг[…] байна.

Станциин инкубаторые даага[…] Портнягина, ахалагша механ[…] Вениамин Андреевич Молок[…] ба зоотехнигүүд инкубациин ү[…] ехэ анхарал оролдолго гарган[…] Цехын хүдэлмэришэдэй ямара[…] ажаллажа байһые тэдэнэр ходо[…] шалгажа, зохихо заабари үгэж[…] дутуу дундануудыень дары ус[…] хуулдаг заншалтай.

Манай республикын уларил[…] таараһан «Сагаан леггорн» үүлтэр[…] дальбараануудые тус станци гарг[…]на. Энэ үүлтэрэй тахяанууд үндэ[…] дарадаггүй, харин түхэреэн ж[…] соо шахуу үндэгэлдэг, ашаг ол[…] ехэтэй юм. «Сагаан леггорн» ганс[…]шье манай республикада олоор […] хэгдэдэг бэшэ, мүн бүхы Союз дото[…] ба Европын оронуудта мэдээжэ бо[…]лонхой.

— Манай станцида колхозу[…] ажалшад үндэгэ тушаана. Колхоз[…]дай тушааһан үндэгэн гүрэнэй ү[…]гата түлэбэридэ оролсожо, 100 үнд[…]гэ тушаахада 150 үндэгэндэ тоол[…]дожо абтана. Тиимэһээ колхозу[…] үндэгэ таһалгаряагүй асаржа т[…]шаана. Түсэбэй ёһоор һүүлшы[…] дальбараанууд июлиин 12-то гар[…]жа колхозуудта үгтэхөөр хараала[…]дана. Бидэнэй энэ даалгабар[…] дүүргэхэмнай дамжаггүй, — гэж[…] станциин директор нүхэр Л. Го[…] хөөрэнэ.

Р. Жигжи[…]

Мэргэжэлтэй ангууша[н]

Иволгын аймагай Маленко[…] нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн Ге[…]гий Бурков мэргэжэл ехэтэй […]гуушан гэжэ мэдээжэ болоһо[…] үнинэй.

Энэ хабарай үедэ нүхэр Бур[…] 10 шоно алаһан байна. Һаяхан […] ангуушан шонын 8 гүлгэ амид[…]гаар барижа, «Заготживсырьё[…]» конторододо тушаагаа. Тэрэнэйнг[…] түлөө 1800 түхэриг шан абаһ[…] байна.

С. Сагадаров.

Редактор Б. Ц. ЦЫЖИПОВ.

Мүнөөдэр КИНО[-] ТЕАТРНУУДТА

«ПРОГРЕСС» кинотеатрта—Шэнэ […]жэмтэ кинокомеди «Кето и Котэ» ([…] 16, 18, 20 ба 22 часуудта). Кино[…]нал «Сокровища Сибирской тайги». […] һайханай фильм «Чук и Гек» (11, 1[…] ба 13 час.).

«ХРОНИКО» кинотеатрта — «Бол[…]шая жизнь» (13, 15, 17 ба 21 час[…] «Человек идет по следу» (19 ча[…] «Секретная миссия» (23 час.).

«ЭРДЭМ» кинотеатрта — «Встреча [на] Эльбе» (11 ч. 30 м.), «В шесть час[ов] вечера после войны» (14, 16 ба […] час.), «Лес» II сери (16 ба 20 час[…] «Побег из неволи» (18 ба 22 час.).

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—23, заместителя редактора — 7-85, отв. секретаря—3-23. Отделов: партийной жизни, сельского хозяйства — 10-17, пропаганды и переводов—6-84, культуры и быта, промышленности— 4-52, мест. информации и писем—11-05. Для междугородных переговоров—16.

Н—00549. Типография Управления по делам полиграфической промышленности, издательств и книжной торговли при Совете Министров БМАССР.